

TEMA BROJA

Da li je Crna Gora spremna
da povuče novac iz EU za
prekograničnu saradnju

INTERVJU
Miodrag Lekić,
profesor na
Fakultetu političkih
nauka, rimskog
univerziteta LUISS

ANALIZA
Što pokazuju
postupci policije i
tužilaštva nakon
napada na
novinare "Vijesti"

IZAZOVI U EU
Ko će biti prvi
"Predsjednik
Evrope"?

GRADONAČELNIK

Napad gradonačelnika Podgorice **Miomira Mugoša** na urednika i fotoreportera "Vijesti" može implicirati duboke posljedice po crnogorsko društvo.

Policija, tužilaštvo i sudstvo igraju po scenariju podgoričkog "vezira" (na kojem bi mu zavidio i **Quentin Tarrantino**), kreirajući parodiju na stvarnost.

Od žrtve prave nasilnika i obrnuto. Motivisahu običnog čovjeka da se vrati običajnom pravu.

Institucije sistema ne interesuje ni pištolj, ni iskazi svjedoka... Bitno je prikazati da je novinar pretukao gradonačelnika, poništavajući svu logiku sadržanu u jednom pitanju – zašto bi novinar tukao gradonačelnika u trenutku kada je otišao da ga pita zašto je drugi dan za redom nepropisno parkirao službeni automobil?

Pristrasnost institucija sistema ni u jednom slučaju ranije, a bilo je ih dosta, nije bila ogoljenija. To neće proći nezapaženo u Evropskoj uniji i Evropskoj komisiji, bez obzira na sve izraženiju sumnjičavost dijela domaće javnosti u objektivnost i interese Brisela u Crnoj Gori.

Njemačka je već saopštila da je "posebno brinu fizički napadi na novinare, koji kritikuju rad ovdašnje Vlade", te da je "okruženju, u kojem rade predstavnici štampe i nevladinih organizacija, potrebno i te kakvo poboljšanje uslova".

Zvanični Bon je naveo i da će se, "u okviru daljeg približavanja Crne Gore EU, aktivno zauzeti da Crna Gora sve ove standarde u potpunosti ispuni".

Drugim riječima, Njemačka neće glasati (ili, joj to može poslužiti kao razlog da ne glasa) da Crna Gora sljedeće godine dobije status kandidata za članstvo u EU, ako se ne popravi stanje u oblasti slobode izražavanja.

Ako Crna Gora bude privremeno zaustavljena na evropskom putu, Miomir Mugoša biće jedan od glavnih krivaca za to.

V.Ž.

Samit za podršku zapadnom Balkanu (1. avgust) – Italijanski šef diplomatije **Franco Frattini** kazao da se njegova zemlja zalaže da se sljedeće godine održi samit na nivou premijera zemalja EU-a, uz učešće SAD-a i zemalja zapadnog Balkana, kako bi se dala podrška napretku preostalih balkanskih zemalja na putu ka EU.

Opštine da iskoriste novac evropskih fondova (14. avgust) – Crnogorski gradovi koji se nalaze u pograničnim područjima treba da iskoriste sve mogućnosti koje im se nude u fondovima Evropske unije, apliciranjem perspektivnih projekata, značajnih za razvoj kompletnog regiona, ocijenio predsjednik SNP-a **Srdan Milić** u razgovoru sa odlazećim ambasadorom Austrije **Florianom Rauningom**.

Prepirke oko odgovora na Upitnik (18. avgust) – Ministarka za evropske integracije **Gordana Đurović** kazala da bi sastanak grupe za odgovore na oblast političkih kriterijuma iz Upitnika Evropske komisije, u koji su uključeni i poslanici šest poslaničkih klubova, trebalo da se održi krajem avgusta ili početkom septembra, kada ministarstva pripreme dobru početnu osnovu za konačne odgovore. Predstavnici opozicionih partija, Nova srpska demokratija i Pokret za promjene, kritikovali Vladu navodeći da time želi poslanike i Skupštinu Crne Gore dovesti pred svršen čin kako bi samo saopštili da li se slažu ili ne sa onim što su ministarstva pripremila kao odgovor.

Njemci zabrinuti za slobodu štampe u Crnoj Gori (19. avgust) – Ambasada Republike Njemačke saopštila da Vlada te zemlje "veoma pažljivo posmatra i prati situaciju, u kojoj se nalazi štampa u Crnoj Gori", te da je "posebno brinu fizički napadi na novinare, koji kritikuju rad ovdašnje Vlade". Ocjenjuje se da je "okruženju, u kojem rade predstavnici štampe i nevladinih organizacija, potrebno i te kakvo poboljšanje uslova". "Njemačka će se, u okviru daljeg približavanja Crne Gore EU, aktivno zauzeti da Crna Gora sve ove standarde u potpunosti ispuni", stoji u saopštenju.

Usvojen IPA NP za 2009. (22. avgust) – Evropska komisija (EK) usvojila je IPA Nacionalni program finansijske podrške za Crnu Goru za ovu godinu vrijedan 27, 23 miliona eura. Reforma sudstva, policije i pogranične uprave, borba protiv korupcije, uključujući i razvoj civilnog društva, biće finansirani sa 6,35 miliona eura. Za reformu javnih finansija, eksterne revizije, inspekcije rada, projekte u ribarstvu i elektronskim komunikacijama biće obezbijedeno 7,78 miliona eura.

Maurer podstanar kod gradonačelnika Podgorice (23. avgust) – Gradonačelnik Podgorice **Miomir Mugoša** porodičnu kuću na Marezi iznajmljuje šefu Delegacije Evropske komisije u Podgorici **Leopoldu Maureru**. Kancelarije EK potvrdila je tu informaciju, ali nije odgovorila na pitanje o visini mjesečnog zakupa. Predsjednik Nacionalnog savjeta za evropske integracije **Nebojša Medojević** ocijenio da se na ovaj način krše etički kodeksi koji propisuju da funkcioneri EK ne mogu sklapati finansijske aranžmane sa nosiocima javne funkcije u bilo kojoj državi gdje služuju. EK i njena Delegacija u Podgorici saopštili da u tome što su rentirali kuću javnog funkcionera ne postoji konflikt interesa i da su samo izabrali ponudu sa najboljom cijenom.

POGLED IZ EU

Ne želimo birokratsku EU

Za razliku od mnogih u Briselu, poštuje mo odluke evropskih glasača.

Veliki broj

Piše: Declan Ganley

onih koji podržavaju evropske integracije, ali su isfrustrirani birokratskim i nedemokratskim behemotom kakvim je EU postala, često nijesu u stanju da se odluče za koga bi glasali na evropskim izborima. Postoji, naravno, čitava hrpa stranaka koja predstavlja opoziciju u EU, ali se ove najčešće pojavljuju pod nacionalističkim i euroskeptičnim zastavama. To, svakako, nije nešto sa čime bi se proevropski kritičari EU mogli i htjeti poistovjetiti.

Evropi treba manje birokratije, manje sastanaka, a više transparentnosti i otvorenih diskusija – tako ćemo, između ostalog, uštedjeti i do 10 milijardi eura godišnje

Mi smo i te kako svjesni svih pozitivnih strana evropskih integracija – treba se samo sjetiti četiri osnovne slobode: kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala, koje su se razvile u posljednjih 50 godina mira i prosperiteta pa uvidjeti koliko nam je dobra to donijelo.

Teško je, međutim, misliti na ove nevjerovatne slobode u svjetlu neprijateljskog odgovora koji je stigao od evropske političke elite irskim biračima nakon što su ovi odbacili Lisabonski sporazum. Jedan za drugim, evropski političari su uzeli na sebe da izraze svoj prezir otvorenim uvredama na račun irskog naroda. Od njemačkog ambasadora u Dublinu **Christiana Paulsa** i njegovih insinucija na račun broja birača koji su "sa sela" pa do neimenovanog zvaničnika koji je Irce nazvao "kopiladima", vidjeli smo da ovi neizabrani zvaničnici ne vide u izborima samo način pregovaranja o EU – oni su

jednostavno zapanjeni činjenicom da je neko došao na ideju da evropske birače pita za bilo što osim za svoj dio poreza i doprinosa.

Ljudi "ne razumiju" Sporazum iz Lisabona, kao što nijesu razumjeli ni Ugovor iz Nice, i kao što Francuzi i Holandani nijesu razumjeli Ustav. Evropska vlada je, čini se, mehanizam koji je previše komplikovan da bi ga obični građani razumjeli: zato im je potrebno tumačenje stručnjaka.

Ali, ko su stručnjaci? Možda irski komesar u EU, **Charlie McCreevy**, koji je izjavio: "Nijedna normalna osoba neće ni pokušati da pročita taj ugovor zbog gotovo nerazumljivog tehno-kratskog žargona kojim su zatrpani svaka rečenica, paragraf i strana ovog dokumenta?"

EU je rođena najprije u obliku Zajednice za uglj i čelik, a zatim i konsolidovana kroz Ugovor iz Rima pod teškim okolnostima. Evropa je bila

razbijena ne samo ekonomski, već u pogledu sopstvenog identiteta nakon užasa rata. Iz te krize je nastalo ono što imamo danas: više od 50 godina mira i blagostanja. Ponosan sam što su moja djeca dio generacije koja vidi Evropu kao mogućnost putovanja i rada, kao dio sopstvenog svijeta, a ne kao nešto čega se treba bojati.

No, zanimljivo je vidjeti da je EU potrošila 28 miliona na promociju evropskih izbora u naporima da zaustavi dvadesetogodišnji pad izlaznosti i smanji "demokratski deficit".

Ljudi ne glasaju jer znaju da njihov glas ništa ne znači: 80% zakona koji će imati direktan uticaj na birače donosi neizabrana Komisija iza zatvorenih vrata. Parlament ima malo uticaja na takve odluke. U njemu je zastupljeno 190 stranaka čiji su stavovi razvodnjeni pri sklapanju beskrajnih kompromisa o koalicijama koje odmah zatim počinju

da potresaju razmirice i unutrašnji sukobi. Većina ovih partija postoji i na nacionalnom nivou i matične partije koriste svoje predstavnike u Evropskom parlamentu u domaće svrhe, poput odluke britanskih konzervativaca da povuku svoju stranku iz EP kako bi umirili konzervativno krilo kod kuće.

Baš kao što evropski komesari gledaju na poslanike u Evropskom parlamentu kao na simbolični ustupak stvarnoj demokratiji, političari na nacionalnom nivou ih koriste u sopstvene svrhe. Mi vjerujemo da ovi poslanici imaju važnu ulogu u pogledu demokratske odgovornosti Unije i da od njih puno zavisi.

Odluka *Libertas*-a da okupi političare koji će se kandidovati na izborima u svih 27 članica proizlazi iz našeg nastojanja da stvorimo novu, demokratsku, i otvorenu EU. Naše kandidate biraju građani na izborima, a oni su u svom evropskom mandatu odgovorni samo njima, i nijesu opterećeni interesima matičnih nacionalnih stranaka. Odgovornost mora biti ključna vrijednost evropskog političkog sistema: ako ćemo imati ustav, onda ga treba izglasati na referendumu u svim članicama. Ako će evropski zakoni biti iznad nacionalnih, onda treba da ih donesu izabrani predstavnici građana.

Evropi treba manje birokratije, manje sastanaka, a više transparentnosti i otvorenih diskusija – tako ćemo, između ostalog, uštedjeti i do 10 milijardi eura godišnje. Evropi su potrebni političari koji će pokušati da ubijede glasače u svoje stavove argumentima, a ne podmićivanjem i zastrašivanjem. Evropi je potrebna, prije svega, panevropska politika.

*Autor je osnivač "Libertas"-a, pan-evropske partije koja je učestvovala na izborima za EP u svih 27 članica EU i čijem se uticaju pripisuje prošlogodišnje irsko "ne" na referendumu o Lisabonskom ugovoru (Preuzeto iz časopisa *Europe's World*)*

KAKO SE CRNA GORA PRIPREMILA ZA IPA KOMPONENTU PREKOGRANIČNE SARADNJE

Nedostaje iskustvo

Crna Gora je u proteklom periodu uradila puno na stvaranju neophodnih uslo-

Piše: Danilo Mihajlović

va da bi se projekti prekogranične saradnje mogli uspješno sprovoditi, ali nedostatak iskustva na ovim poslovima koji zahtjevaju dobre upravljačke kapacitete institucija zabrinjava.

Takođe, institucije sistema, kako su saopštili iz Ministarstva za evropske integracije, moraju se još više potruditi kako bi javnost bila što bolje upoznata sa kompletnim bilateralnim programima, iako je interesovanje aplikanata veliko.

Od nedavno lokalna javna preduzeća, organizacije, samouprave,

agencije, udruženja, nevladine organizacije i građani u opštinama u graničnom području Crne Gore sa Hrvatskom, Srbijom, Albanijom i Bosnom i Hercegovinom mogu da prijave prijedloge projekata namijenjene poboljšanju prekogranične saradnje.

Da bi projekti bili prihvaćeni, neophodno je da uključuju aplikante sa obje strane granice i da se odnose na zaštitu životne sredine, kulturnog i prirodnog naslijeđa, ili zajedničke projekte u oblasti turizma, odnosno male prekogranične razvojne projekte zajednica i slično, što zavisi od toga sa kojom zemljom se učestvuje u programu.

Kompletna projekta finansira Evropska unija preko programa za pretpristupnu podršku (IPA – Instrument for Pre-accession Assistance), koji je stupio je na snagu 1. januara 2007. godine.

IPA sadrži pet komponenti, pri čemu Crna Gora do sticanja statusa

kandidata za članstvo u EU ima pravo na sredstva iz prve dvije komponente: podrška tranziciji i jačanju institucionalnih kapaciteta, te prekogranična i regionalna saradnja.

Prekogranična saradnja predstavlja okvir za ubrzane ekonomske integracije u cilju smanjivanja postojećih razlika u nivou razvijenosti prekograničnih regiona, kao i za unaprijeđenje sveobuhvatne kulturne, socijalne i naučne saradnje između lokalnih i regionalnih zajednica.

Krajnji rezultati bi trebalo da budu ekonomski prosperitet pograničnih regija, politička sigurnost i bezbjednost u regionu i što lakši i brži proces evropskih integracija.

Crna Gora, osim bilateralnih programa sa susjedima, učestvuje i u Jadranskom susjedskom programu, ali i dva transnacionalna programa pod nazivom Program saradnje jugoistočne Evrope i Mediteranski program.

Programi prekogranične saradnje se sprovode periodično, kroz raspisivanje javnih poziva za podnošenje prijedloga projekata (Call for proposals).

Javni pozivi moraju biti objavljeni u sredstvima javnog informisanja i putem elektronskih medija, kao i na web stranicama Evropske komisije, Zajedničkih tehničkih sekretarijata i Operativnih struktura zemalja učesnica.

U operativnim dokumentima i aplikacionom paketu, setu dokumenata koji se objavljuje po

otvaranju poziva za projekte, definisani su mogući podnosioci projektnih prijedloga.

Za svaki od programa su definisane finansijske i implementacione odredbe, opšta strategija i ciljevi, kao i prioriteta i mjere, koje se najčešće odnose na ekonomsku, socijalnu i institucionalnu saradnju, upravljanje prirodnim i kulturnim resursima, održivi razvoj, unaprijeđenje socijalne kohezije kroz projekte "ljudi ljudima", inovacije i istraživanja, pristupačnost i mreže...

"Partneri moraju obezbijediti kofinansiranje od najmanje 15% ukupne vrijednosti projekta. Minimalni broj partnera po projektu zavisi od programa saradnje u okviru kojeg se podnosi projektni prijedlog. Za bilateralne programe potreban je minimum po jedan sa obje strane granice, za Jadranski program je uslov minimum po jedan iz zemlje članice EU i zemlje sa statusom kandidata/potencijalnog kandidata, za Program saradnje jugoistočne Evrope minimum predstavljaju tri partnera, od kojih najmanje jedan mora biti iz zemlje članice EU, dok je za Mediteranski program minimum po jedan partner iz tri zemlje članice EU", piše u Pravilniku EU.

Ratka Sekulović

foto: VIJESTI

Pomoćnica ministra za evropske integracije **Ratka Sekulović** kaže za *Evropski puls* da su, osim njenog Ministarstva, predstavnici ostalih državnih institucija, nevladinog sektora i lokalne administracije bili uključeni u stvaranje prekograničnih programa.

"Uspostavljene su zajedničke strukture na programskom nivou – Zajednički odbor za praćenje, kao najviši organ za odlučivanje o prekograničnim projektima koji će

biti finansirani iz druge komponente IPA, kao i zajednička tijela odgovorna za svakodnevno upravljanje programom, protok informacija o datim programima i izradu programske strategije. Tu je i zajednički tehnički sekretarijat u Kotoru (za prekogranični program Hrvatska – Crna Gora), te antene, kao info punktovi u kojima je zapošljena po jedna osoba. Antene se nalaze u Podgorici (za program Crna Gora – Albanija), Nikšiću (za program BiH – Crna Gora) i Bijelom Polju (za program Crna Gora – Srbija), pojašnjava je Sekulovićeva.

Ona je kazala da je interesovanje za učešće u prekograničnim programima veliko, uglavnom, kako je rekla, zbog već uspostavljenih partnerstava i prethodnih iskustava određenih institucija, organizacija sa istim u regionu, ali i u državama članicama EU.

"Tako da su programi prekogranične saradnje alatka, kojom se učvršćuju stara i uspostavljaju nova partnerstva za buduće prekogranične projekte. To se posebno

GDJE PO INFORMACIJE

U cilju efikasne realizacije programa, uspostavljene su zajedničke strukture, čiji je jedan od glavnih zadataka pružanje svih neophodnih informacija potencijalnim aplikantima.

Za bilateralni program zajednički tehnički sekretarijati (ZTS) se nalaze u Skadru za program sa Albanijom, u Sarajevu za program sa Bosnom i Hercegovinom, u Kotoru za program sa Hrvatskom i u Prijepolju za program sa Srbijom.

Takozvane "antene" se nalaze u Podgorici za program sa Albanijom, u Nikšiću za program sa Bosnom i Hercegovinom, u Dubrovniku za program sa Hrvatskom i u Bijelom Polju za program sa Srbijom.

Za Transnacionalni jadranski program prekogranične saradnje zajednički tehnički sekretarijat nalazi u Akvili, za Program saradnje jugoistočne Evrope u Budimpešti, a za Mediteranski program u Marseju.

odnosi na programe sa susjednim zemljama", navodi ona.

Sekulovićeva ističe da je na prvom pozivu za Mediteranski program (MED) odobreno finansiranje dva projekta sa partnerima iz Crne Gore, pri čemu je preduslov bio partnersvo sa institucijama iz najmanje tri države članice EU, tako da će sav opredijeljeni novac iz IPA 2007. za dati program biti potrošen.

"I na prvom pozivu za Program saradnje jugoistočne Evrope (SEES)", dodala je ona, "odobreno je finansiranje pet projekata sa partnerima iz Crne Gore, pri čemu je preduslov bio partnersvo sa institucijama iz najmanje jedne države članice EU".

"Zato je", kako je kazala, "vrlo malo novca ostalo neiskorišćeno iz IPA 2007, uz vjerovatnoću da će biti prenešen za drugi poziv zajedno sa sredstvima iz IPA 2008, koji će biti objavljen u oktobru".

"Prvi poziv za Jadranski program saradnje, kao i za četiri bilat-

eralna programa je u toku, tako da će se statistika o potrošenim sredstvima i broju projekata koji će biti finansirani znati do kraja godine, kada se pozivi zatvore i projektni prijedlozi evaluiraju", rekla je ona.

Sekulićeva smatra da bi potencijalni problemi mogli biti u veoma zahtjevnim pravilima i procedurama Evropske unije.

"Ta pravila zahtijevaju prilično dobre upravljačke kapacitete institucija, prethodno iskustvo na projektima, kao i kofinansiranje od minimum 15%", rekla je ona.

Tokom nedavnog zvaničnog objavljivanja prvog javnog poziva za podnošenje prijedloga projekata sa Hrvatskom, saopšteno je da je u tu svrhu obezbjeđeno 1,62 miliona eura, od čega 720,000 eura za Hrvatsku i 900,000 za Crnu Goru.

Na svečanoj konferenciji, crnogorska ministarka za evropske integracije **Gordana Đurović** objasnila je da u naredna tri mjeseca treba prijaviti projekte. "Važno je da nas u svemu ovome prate mediji i u Crnoj Gori i u Hrvatskoj, da se animira lokalna zajednica jer ovo su projekti kojima EU ulazi u lokalnu zajednicu", poručila je Đurovićeva.

Evropska komisija je nedavno saopstila da je usvojila programe prekogranične saradnje između Srbije i Crne Gore, BiH i Crne Gore, te Albanije i Crne Gore.

Sada je samo na partnerima iz susjednih država da pokažu kreativnost i počnu sa teškim poslom.

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

NEKIM OPŠTINAMA NEDOSTAJU ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Sekulićeva je podsjetila da su, prije objavljivanja prvih poziva za projekte, održani brojni info dani na cijeloj teritoriji Crne Gore, kako bi se potencijalni korisnici i građani upoznali sa programima prekogranične saradnje.

Ona je objasnila da su na tim seminarima učestvovali brojni predstavnici iz državne administracije, nevladinog sektora, opština, raznih agencija, asocijacija, turističkih, naučno obrazovnih, kulturnih institucija i dali doprinos da se što više građana upozna sa karakterom tih akcija.

Održani su, kako je kazala, i forumi za traženje prekograničnih partnera na kojima je učestvovalo oko 400 predstavnika različitih institucija i organizacija.

Prošle i ove godine, prema njenim riječima, održani su sastanci sa predstavnicima lokalnih administracija i drugih institucija u cilju upoznavanja sa kapacitetima istih, vezano za stvaranje lokalnih timova za pisanje prekograničnih projekata.

"U pojedinim opštinama formirani su timovi i predviđena određena budžetska sredstva kojima će se podržati najbolji projekti za finansiranje, a u nekima je potrebno uraditi još dosta na stvaranju odgovarajućih administrativnih kapaciteta", kazala je Sekulićeva.

Nakon objavljivanja poziva za projekte održano je 10 informativnih seminara, na kojima su potencijalni aplikanti bili u prilici da dobiju detaljnije informacije o pravilima i procedurama koje treba slijediti kod dostavljanja projektnih prijedloga.

ŠTO JE POKAZALO POSTUPANJE POLICIJE I TUŽILAŠTVA NAKON NAPADA NA NOVINARE VIJESTI

Crna Gora - zemlja bezakonja

● ● ● ● ● ● ● ●

Slika o Crnoj Gori kao zemlji u kojoj zakon nije isti za pripadnike vladajuće elite i

Piše: Neđeljko Rudović

obične građane, pogotovo one kritički nastrojene prema vlasti, upotpunjena je 5. avgusta kada je nastavljen zastrešujući serijal nekažnjenih napada na novinare.

Gradonačelnik Podgorice i član najužeg rukovodstva vladajuće Demokratske partije socijalista (DPS) **Miomir Mugoša** 5. avgusta je na glavnom podgoričkom bulevaru išamirao fotoreportera dnevnika *Vijesti* **Borisa Pejovića**, pa potom i zamjenika glavnog urednika tog lista **Mihaila Jovovića**.

Iako su Jovović i Pejović pokazali prisebnost ne pokušavajući da uzvrate, Mugošin sin, dotadašnji treći sekretar crnogorske ambasade u Vašingtonu, **Miljan** odmah je pritekao "u pomoć" ocu, repetirao pištolj i prislonio ga Jovoviću na grudi, da bi ga sklonio nakon što mu je otac zapovijedio: "Makni to".

To mu nije bilo dosta pa je, nakon što je pištolj vratio u automobil, prišao ponovo Jovoviću i, dok se on raspravljao sa njegovim ocem, udario šakom toliko jako da mu je pukla bubna opna.

Jovović je završio na operacijskom stolu, tužilaštvo je protiv Miljana Mugoše podnijelo krivičnu prijavu, a dan kasnije razriješen je funkcije u ambasadi. Gradonačelnik Mugoša se oglasio tvrdnjom da je on

u stvari bio napadnut, a policija i tužilaštvo su na sebe navukli ozbiljnu sumnju da pokušavaju da zaštite jednog od najpoznatijih ekspanenata vlasti. Nijesu ni prstom makli da pronađu pištolj – što je ključni dokaz koji bi gradonačelnikovog sina mogao odvesti na robiju.

Crna Gora se tako, opet, našla u fokusu kao zemlja bez vladavine prava koja želi da stekne status kandidata za članstvo EU, sa državnim aparatom koji štiti moćne pripadnike vladajuće političke elite.

Ono što zastrašuje je bespogovorna spremnost policije, tužilaštva i sudstva da služe one koji imaju moć i ostrve se na sve ostale iza kojih ne stoji vladajuća garnitura.

Na primjer, policija je odbila da na

Zastrašuje bespogovorna spremnost policije, tužilaštva i sudstva da služe one koji imaju moć i ostrve se na sve ostale iza kojih ne stoji vladajuća garnitura

licu mjesta pretrese automobil u koji je gradonačelnikov sin vratio pištolj, da bi nekoliko dana kasnije saopštila da je ona obavila pretres Mugoša i automobila pošto su oni dovezli automobil ispred Centra bezbjednosti!?

Tužilaštvo je ekspresno podiglo krivičnu prijavu protiv Jovovića jer je on navodno udario Mugošinog vozača koji je zadobio "tešku tjelesnu povredu". Za to im je bila dovoljna medicinska dokumentacija o "nagnječanju" na licu, koja je izdata 13 sati nakon događaja, a tek pošto je javnost obaviještena da je Jovović zadobio teške tjelesne povrede.

Jovović je to nazvao "besprimornom laži" objašnjavajući da je vozač zapravo smirivao gradonačelnika, ali je tužilaštvo i bez uzimanja Jovovićeve zvanične izjave žrtvu pokušalo da pretvori u nasilnika. Vozač je već u ponedjeljak bio na poslu i pored "teške povrede".

U slučaju napada na novinare *Vijesti* odgovora na ključne neložičnosti još nema, kao što suštinski nijesu razjašnjeni napadi na direktora *Vijesti* **Željka Ivanovića** prije dvije godine a kasnije ni na novinare **Tufika Softića** i **Mladena Stojovića**.

Svi su prošli sa teškim povredama, a batinaši su slobodni. Stojović je poznat po tome što je u emisiji "Insajder" beogradske televizije B92 govorio o poslovima fudbalske mafije. Probušen mu je obraz šiljatim predmetom, polomljena mu je vilica i nanijete povrede na glavi, ali policija do danas nije otkrila što mu se desilo.

Softića, koji je pisao o lancima krijumčarenja droge, dva napadača su izudarali šipkama po glavi, a ljekari su ustanovili: potres mozga, prelom de-

sne šake, povredu usne školjke, podlive po glavi i rukama.

Jedino nasilje nad novinarima zbog kojeg su državni organi organizovali konferenciju za novinare bilo je kada je 27. maja 2004. pucano na direktora i glavnog urednika dnevnog lista **Dan Duška Jovanovića**, koji je preminuo. Na Jovanovića je pucano iz automatskog oružja ispred redakcije *Dana* u centru Podgorice, a jedini osuđeni na 30 godina zatvora je podgorički karatista **Damir Mandić**.

Na sajtu Inicijative mladih za ljudska prava zabilježen je i slučaj gašenja radija *Free Montenegro*, pod nerasvijetljenim okolnostima i uz prijetnje uredniku **Mišku Đukiću** 2. februara 2008.

Kriminalcima, za koje javnost sumnja da nijesu otkriveni jer imaju uticajne prijatelje na funkcijama u državi, sada se pridružio i jedan "gradonačelnik".

PROFESOR MIODRAG LEKIĆ O POVREMENIM POHVALAMA IZ EU NA RAČUN CRNE GORE

Hvale nas da bi jednog dana mogli i kritikovati

Bivši crnogorski i jugoslovenski diplomata, profesor na Fakultetu političkih nauka, rimskog univerziteta LUISS Miodrag Lekić kazao je da su ocjene o stanju u Crnoj Gori koje saopštavaju predstavnici EU "dobronamjerne", bez obzira da li su pozitivne ili kritične, jer su u funkciji težnji da se i crnogorska stvarnost odvija na bazi evropskih standarda i kriterijuma.

Odgovarajući na pitanja što misli o povremenim pohvalama na račun Crne Gore koje iznose zvaničnici EU i EK, bez obzira na to što stanje u mnogim društvenim segmentima nije ružičasto, Lekić je kazao da treba razlikovati ocjene date u godišnjem Izvještaju o napretku Crne Gore i povremene ocjene evropskih zvaničnika iz Evropske komisije ili Evropskog parlamenta.

"Ove prve ocjene su zvanične, a i rađene su po posebnoj i brižljivoj metodologiji. Povremene izjave zvaničnika su, takođe, korisne, i njih

Miodrag Lekić

foto: VIJESTI

druge strane, zadržava se pravo da se, takođe, otvoreno ukaže i na nedostatke i nedovoljno napredovanje u ispunjavanju evropskih kriterijuma. Sve te ocjene nemaju karakter

Brisela jednom godišnje. To je pravno funkcionisanje države što podrazumjeva više segmenata. U prvom redu, viši nivo funkcionisanja pravosuđa, odnosno postizanje takvog nivoa autonomnosti i kompetentnosti nadležnih državnih institucija koji omogućava efikasnu borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

U najširem smislu, glavni problem jeste još uvijek nedovoljna snaga i sposobnost institucija koje bi garantovale da se društveni procesi odvijaju na bazi demokratskih pravila.

Snaga institucija se ne ostvaruje osnivanjem novih. To je zabluda koja, ne samo da postoji kao zabluda, već nas i materijalno dosta košta.

Snagu institucijama daju oni koji ih vode. Isto kao što su za nesposobnost, pa i korumpiranost institucija odgovorni oni koji su na njihovom čelu.

Brisel afirmiše ono što je pozitivno, čime stimuliše napredak i u drugim oblastima, a s druge strane, zadržava pravo da otvoreno ukaže i na nedostatke i nedovoljno napredovanje u ispunjavanju evropskih kriterijuma. Sve te ocjene nemaju karakter naučne egzaktnosti, pa su mogući i određeni previdi, ali na kraći rok. Drugim riječima, na kraju se dolazi do uglavnom objektivne ocjene

treba uzeti za ozbiljno kao sve političke izjave u kojima se izražavaju gledišta i interesi", kazao je Lekić u razgovoru za *Evropski puls*.

Prema njegovim riječima, pozitivna gledišta vjerovatno treba sagledavati u spoju nekoliko elementa.

"Prvo, s pravom se afirmiše ono što je pozitivno, čime se stimuliše napredak i u drugim oblastima. S

naučne egzaktnosti, pa su mogući i određeni previdi, ali na kraći rok. Drugim riječima, na kraju se dolazi do uglavnom objektivne ocjene", pojasnio je Lekić.

● **Koji će biti najveći problem za Crnu Goru u njenim daljim koracima ka EU?**

Najveći problem je već apostrofirano u izvještajima koji dolaze iz

● Što vidite kao prednosti Crne Gore u odnosu na druge države koje streme članstvu u EU?

Domaća prednost bi mogla biti činjenica da je Crna Gora relativno mala zemlja što potencijalno omogućava njeno lakše prilagođavanje mnogim evropskim zahtjevima, u prvom redu onim ekonomskim. Dakle, radi se o potencijalnoj prednosti, koja se neće automatski, sama po sebi, realizovati.

● Koliko je diplomatija važna u procesu evropskih integracija? Da li, primjera radi, neka država koja je potencijalni kandidat ili kandidat za članstvo ponekad može biti nagrađena od strane Brisela daljim koracima ka EU zahvaljujući uspjehnosti svoje diplomatije i njenog lobiranja, iako nije ispunila određene zahtjeve?

Koraci ka EU su primarno domaći zadatak svake zemlje koja pretenduje na punopravno evropsko članstvo.

Diplomatija zemlje treba da je u funkciji takvih aspiracija. Njeno polje rada treba da je dvostruko usmjereno.

Prije svega, kompetentnim promovisanjem interesa svoje zemlje prema međunarodnom faktoru, u ovom slučaju prema Evropskoj uniji. Dakle, zadatak je da diplomatija na adekvatan način afirmiše realna dostignuća svoja zemlje, ne upu-

Zadatak diplomate je da na adekvatan način afirmiše realna dostignuća svoja zemlje, ne upuštajući se pri tome i u propagandno obmanjivanje sagovornika, što je u krajnjem ishodu i veoma kontraproduktivno – za tog diplomatu, ali i za zemlju

štajući se, pri tome, i u propagandno obmanjivanje sagovornika, što je u krajnjem ishodu i veoma kontraproduktivno – za samog diplomatu, ali i za zemlju.

Drugo polje doprinosi diplomatskih predstavnika svojoj zemlji, po mom mišljenju, jeste njihovo otvoreno ukazivanje u javnosti svoje države na poglede, očekivanja, pa i zahtjeve koje EU imaju prema našoj

zemlji. U tom smislu je značajana i relativna autonomnost, a svakako modernost, ugled i javna prepoznatljivost Ministarstva inostranih poslova i samog ministra na međunarodnom, pa i unutrašnjem planu.

Najgore što se može dogoditi, a

Snaga institucija se ne ostvaruje osnivanjem novih. To je zabluda koja, ne samo da postoji kao zabluda, već nas i materijalno dosta košta. Snagu institucijama daju oni koji ih vode. Isto kao što su za nesposobnost, pa i korumpiranost institucija odgovorni oni koji su na njihovom čelu

takvih primjera je nažalost bilo, jeste pretvaranje diplomatije i diplomata u propagandiste domaćih političko

ekonomskih elita – na spoljnom, pa čak i na unutrašnjem planu.

Ukratko, diplomatija ima važnu ulogu u procesu evropskih integracija, ali ima i svoje objektivne limite u svemu tome.

● Francuska je prihvatila crnogorsku aplikaciju i ona je kasnije stavljena na dnevni red Savjeta ministara, uprkos prvobitnom protivljenju zvaničnog Pariza i još nekih

uticajnih evropskih centara. Da li taj uspjeh treba pripisati crnogorskoj diplomatiji?

Prihvatanje aplikacije jeste jedan od mnogih koraka na putu integracija, koji ne bi trebalo potcjenjivati, niti precjenjivati. Ono važno, tek dolazi.

O navodnim zapletima, po kojima su Francuska i neke druge zemlje bile protiv, a zatim prihvatile aplikaciju, ja veoma malo znam, pa se ne bih upuštao u poseban komentar.

Znam da se radi o ozbiljnim zemljama koje funkcionišu na bazi svojih interesa i brižljivih diplomatskih analiza. To primarno utiče na njihove spoljno – političke odluke, pa, vjerovatno, i na onu da se crnogorska aplikacija stavi na dnevni red organa EU.

● Da li bi Crna Gora trebala da u nekoj od država članica (ili više njih) traži jakog partnera koji će pomoći njen put ka EU, što sugeriraju neki od poznavalaca procesa integracija?

Za pretpostaviti je da zvanična Podgorica ima neku analizu, pa i opredjeljenja o prioritetima u spoljno političkom nastupu. Sastavni dio toga trebalo bi da bude i realna procjena koji su to jaki partneri koji bi mogli da značajnije pomognu u procesu integracija.

● Na koju zemlju ili zemlje bi Crna Gora mogla da se osloni?

Mislim da su to Italija, Francuska, Njemačka, Španija – time ne zaključujući listu zemalja.

Svakako, nije dovoljno da se napravi realna procjena važnijih savezništava, već je bitno i adekvatno diplomatsko djelovanje, kako iz same Podgorice, tako i u tim zemljama.

V. ŽUGIĆ

O JEDNOM KONCEPTU U TRADICIJI EVROPSKE POLITIČKE MISLI

Da li građanin može (treba) da bude neposlušan u odnosu na vlast?

Kada je **Miomir Mugoša**, građonačelnik Podgorice, uz podršku svog sina, službenika Ministarstva inostranih

Piše: **Vladimir Pavićević**

poslova Crne Gore, nasrnuo na urednika i fotoreportera *Vijesti*, u crnogorskoj javnosti je još jednom otvoreno pitanje odnosa između prava i sile. Vladajuća elita, dobro savladavši mehanizme ostanka na vlasti, brže bolje je zaštitila šerifa potvrdivši da se tu ne radi o bahatosti pojedinca već o načinu vladanja.

Crnogorska opozicija, koja se što zbog nesposobnosti njenih lidera, što zbog učešća u raspodjeli kolača, već

Građanska neposlušnost je javni, nenasilni otpor nepravедnim zakonima ili aktima vlasti, a građani su ti koji nepravdu najjače osjećaju. Svaki pojedinac je u zajednicu ušao ne da bi nepravdu trpio, već da bi živio u uslovima koji su najmanje nepravедni

duže vremena nalazi u nokautu, usmjerila je oštricu svoje kritike ka nedovoljno angažovanim i nedovoljno hrabrim intelektualcima i time pokušala da dio odgovornosti za svoj neuspjeh prenese na akademiju.

Crnogorski građani su se tako našli u situaciji da ne mogu da definišu jasnu razliku između dva zla, pa posljedično ni da pronađu utjehu u tome da su izabrali ono manje.

Istrošenost političkih partija u Crnoj Gori mogla bi da usmjeri građanstvo ili ka pokušaju organizovanja nove političke snage, izrazito građanski orijentisane formacije koja bi imala šansu da zauzme poziciju stvarne alternative; ili ka skoro zaboravljenom konceptu,

koji pronalazimo u istoriji evropske političke misli, konceptu građanske neposlušnosti.

Razvoj koncepta građanske neposlušnosti

Građanska neposlušnost je koncept nastao u krilu modernog konstitucionalizma kao supstitut predmodernih ideja o ograničenju i otporu vlasti. Oblike građanske neposlušnosti u rudimentarnom vidu nalazimo već kod starih Grka, a samu suštinu otpora prema vladi koja se griješi o pravdu, kazuje **Antigona** odgovarajući na **Kreontove** optužbe:

"Ta valjda ne dade mi Div tu naredbu, ni Pravda, sustanarka donjih bogova, što ljudima ove postaviše zakone. Ne smatrah tako jakom tvoju naredbu da božje, napisane, stalne zakone preteći može; ti si ipak smrtni stvor. Od danas nisu oni, ni od juče – ne, no večno važe, niko ne zna otkad su."

Upečatljivu alegorijsku sliku čina građanske neposlušnosti daje **Žarko Šunderić** u svom tekstu: "Građanska neposlušnost kao prometejska krivica". Opisujući mit o okovanom Prometeju, on navodi: "Ovo je prvi slučaj da otpor protiv vlasti pokreće pitanje savesti i morala. Pojam morala za rapsusne olimpske bogove do tada nije značio gotovo ništa. Jedna od karakteristika mita i sveta u mitu je odsustvo vremena. Ova praznina omogućava mitu da živi. Mitološki bogovi, uči **Euhemeros** iz Mesene, nisu ništa drugo do heroji i istaknuti ljudi, proglašeni bogovima. Kada se izgubi vreme javljaju se bogovi i mit. A kada se pojavi Prometej netaknuti božanski svet se posmatra sa

distance i tada Prometejeva borba postaje realnost."

Neposredniji korijen ideje građanske neposlušnosti nalazimo u predmodernim konstitucionalnim borbama koje su otjelotvljene u srednjevjekovnim traktatima o borbi protiv tiranske vlasti. Tekstovi **Tome Akvinskog**, **Henrija Brektona**, **Junius Stefanus Brutusa**, **Marsilija Padovanskog**, **Viljema Okema** itd. govore nam o pravu na otpor tiranskoj vladavini i o okolnostima pod kojima će se legitimnim i dozvoljenim smatrati i tiranid t.j. ubistvo tiranina.

Još je Toma Akvinski pisao o uslovima u kojima će se valjanom i čak poželjnom smatrati i pobuna protiv tiranije. U tiranskoj državi, pravo na tiranid je legitimno sredstvo borbe, navodi Toma Akvinski.

Posebno zanimljivim čine se studije Henri Brektona i S. J. Brutusa. U radu: *De legibus et consuetudinibus Angliae*, nastalom sredinom XIII vijeka, Brekton pravi razliku između političke vlasti i prava, smatrajući da postoji sfera u kojoj je vladar ograničen zakonima zajednice. Svako ko se udružuje ima gospodara, ali "ako je kralj bez uzda, to jest bez zakona, oni (zajednica) treba da mu namaknu uzde."

Srednjevjekovno naslijeđe čini jedan korijen koncepta ograničenja državne vlasti. **Karl Fridrih** smatra da funkciju ograničenja vladara o kojoj govori Brekton imaju baroni, slobodni gradovi i iznad svega crkva. I uopšte, konstatuje Fridrih, "pravo na otpor nezakonitoj vlasti bilo je sveprisutno u srednjevjekovnom društvenom poretku, kako na kontinentu tako i u Engleskoj."

Da je srednjevjekovni konstitucionalizam u čvrstoj vezi i sa začecima ideje građanske neposlušnosti, potvrđuje i rad S.J. Brutusa: *Vindiciae Contra Tyrannys*. "Slavljen je svaki onaj građanin koji se odupire i uklanja tiranskog vladara." Brutus samo obnavlja ovu

ideju iz koje proizilazi faktičko pravo članova zajednice da snažno reaguju protiv rđave vlade.

Građanska neposlušnost, ako se dosljedno držimo ideje da je ona supstitut onih predmodernih ograničenja vladara kojima se pripadnici zajednice koriste kada je opšte dobro ili pravda ugroženo od strane vlasti, jeste limit do kojeg pojedinac ili elite na vlasti mogu računati na minimalnu legitimizaciju od strane pripadnika političke zajednice. Onog trenutka kada građani u nekom aktu koji dolazi "odozgo" prepoznaju nepravdu, sasvim legitimnim će se smatrati otpor takvoj vladi iskazan kroz građansku neposlušnost na isti način na koji se u srednjem vijeku smatralo opravdanim tiranoubistvo.

Moderni koncept građanske neposlušnosti

Sva moderna, demokratska i ustavna društva počivaju na principu građanstva. Građanska neposlušnost predstavlja onaj segment principa građanstva koji građaninu daje pravo da na jedan izvanpravn, nelegalni način reaguje u odnosu na državnu vlast u slučajevima kada ta vlast narušava opšte dobro i kada se ogriješi o načela morala i pravednosti na kojima počiva jedna demokratska i dobro uređena zajednica. Ovaj koncept polazi od razumijevanja građanina kao ključne figure u političkoj zajednici, koji svjesno, razborito i slobodno djeluje unutar polja omeđenog "zamišljenim društvenim ugovorom."

U teoriji postoje neslaganja u definisanju građanske neposlušnosti, ali se ključnim i neizostavnim mogu smatrati sljedeće odredbe ovog pojma:

– Akt građanske neposlušnosti je akt neposlušnosti u odnosu na zakon. U čitavom spektru mogućih otpora prema vlasti, građanska neposlušnost se odvaja upravo po tome što se otpor pruža zakonu koji je usvojen na legalan način, ali je njegova sadržina u suprotnosti sa elementarnim principima pravde. To ovaj akt čini nelegalnim, ali ne i neopravdanim. U ovom tipu otpora građani se suprotstavljaju aktima vlasti koji pokazuju odsustvo smisla za pravičnost i opšte dobro unutar zajednice, te se mogu smatrati nelegitimnim. To dalje

vodi jasnijem situiranju koncepta građanske neposlušnosti između principa legaliteta i principa legitimizeta.

Spremnost prihvatanja rizika koje donosi borba protiv bahate vlasti i nesposobne opozicije donosi mogućnost promjene i šansu za evropeizaciju Crne Gore. Izazov je veliki, dilema je jesu li veliki i igrači

– Svaki akt građanske neposlušnosti nije akt građanske neposlušnosti. To znači da je samo nenasilni otpor akt koji se može podvesti pod ovaj pojam. Svaka upotreba sile i nasilja je u suprotnosti sa osnovnim smislom i značenjem mehanizma civilne neposlušnosti. Ovaj oblik akcije treba da služi kao vid pritiska na subjekte koji u završnoj fazi kreiraju političke odluke. On se javlja onda kada već postojeći pritisak javnog mnjenja nije dovoljan i kada je potrebno mobilizirati dodatnu podršku zahtjevima koji dolaze iz polja građanstva. Zbog karaktera ove akcije o legitimnosti korišćenja sile i nasilja se nipošto ne može govoriti, pa se ova sredstva smatraju nepoželjnim. Zato upotreba nasilnih sredstava izlazi izvan duha građanskog protesta i prelazi u neki vid nasilnog otpora.

– Akt građanske neposlušnosti je javni, a ne privatni akt. Svako lično neslaganje sa nekom odlukom političkih elita na vlasti, ili zakonom koji je prošao kroz legislativu, nije akt građanske neposlušnosti. Odluka po-

jedinca da djeluje protiv nekog zakona ne može se smatrati temom našeg razmatranja sve dok takav nastup pojedinac ne kreira i ne pretoči u javni nastup. Ovo tvđenje implicira stav da primarni značaj građanske neposlušnosti leži u mogućnosti edukacije građana za javnu sferu, koju javni nastupi imaju. Edukativni karakter tog čina, u smislu jačanja i snaženja političke kulture u okviru jedne zajednice, jeste iznad značaja aktuelnog suprotstavljanja nepravednom zakonu. "U demokratiji, edukacija se ne razumijeva kao instrument vladanja, već kao priprema građana da budu vladari."

To su tri ključne odredbe građanske neposlušnosti oko kojih u teoriji, uglavnom, postoji slaganje. Građanska neposlušnost je javni, nenasilni otpor nepravednim zakonima ili aktima vlasti, a građani su ti koji nepravdu najjače osjećaju. Svaki pojedinac je u zajednicu ušao ne da bi

nepravdu trpio, već da bi živio u uslovima koji su najmanje nepravedni.

Vladanje podgoričkog šerifa kao obrazac ponašanja i djelovanja vladajuće elite u Crnoj Gori trebalo bi da razbudi i očvrsne građanski duh i usmeri ga ka borbi za pravdu i vladavinu prava. Ako negdje na svijetu na početku XXI vijeka postoje uslovi za djelovanje građana kroz koncept građanske neposlušnosti onda je to Crna Gora. Ostaje pitanje da li je građanstvo razvijeno u mjeri koje mu obezbjeđuje snagu za takav poduhvat i da li oni, koji u građanskoj Crnoj Gori čine njen najaktivniji i najprogresivniji dio, jesu dovoljno hrabri za učešće u političkoj borbi kao dio građanskog bloka. Spremnost potonjih da prihvate rizike koje donosi borba protiv bahate vlasti i nesposobne opozicije donosi mogućnost promjene i šansu za evropeizaciju Crne Gore. Izazov je veliki, dilema je jesu li veliki i igrači.

Autor predaje na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu

Pozdrav s periferije

Piše: Brano Mandić

Mnoga su se šiljata, ali i zatupas-ta pera zamislila minulih dni: što nam treba ovaj pečal novinarski? Počeli smo da primamo direktne batine, one što najviše bole, kada se moraš suzdržati da napadaču ne odrubiš glavu. U takvom raspoloženju nastaje i ovaj tekst, kao uzdržani savjet početnicima.

Problem je što sa fakulteta dolaze neki novi ljudi kojima fali jedna bitna osobina naše struke: sičija. Podrediti ličnu korist opštem dobru toliko je razblažena limunada, da je više niko ne pije. Nema gore stvari nego kada ti konobar uvali tu bljuvotinu. Zato se apatija širi lako, brzinom trača u ulici Njegoševoj. Nikome stoga neće kruna pasti sa čela što se otkrilo da **Leopold Maurer** podstanariše kod kabadahije **Mugoše** dr **Miomira**, gradskog kape-tana. Ali bismo mogli prečicom da

se nenaoružan boriti protiv siledžija i divljih kapitalaca.

Kao prvo, vrlo je teško kritikovati vlast ako i sam imaš mnogo para. Ili, bolje reći, teško je vlast satanizovati

Operacija "Sablja" u Crnoj Gori bila bi harakiri, zato je uputnije upraviti nišan na sitnež, parazita – boraniju. Oni srozavaju otpor banalnosti, zlu. Kako je rekao jedan teoretičar u povodu literature: potrebni su nam veliki uplivi efemernog. Zato obilazi mjesne zajednice sa bacačem plamena pod miškom, provociraj žbira i nevida korumpiranog

zaključimo da je to razlog što se gospodin Leopold nije oglosio povodom napada na novinare *Vijesti*.

Ne vjerujem, mislim da se Evropska komisija poslovično uzdržala svakog komentara. Kao što su se uzdržali i studenti, a bogomi i studenti novinarstva. E, pa, ako nam takvi mladi perjanici dolaze u redakcije, red je da ih se pozdravi, očinski, jer svi mi koji smo rasli devedesetih ostarasmo dovoljno za takvo što.

Evo, nekoliko savjeta i razmišljanja na zadatu temu: kako i zašto

kao sistemskog oktopoda ubicu, ako si se obogatio za njenog zemana. Htio ne htio ljudima ćeš biti tek ofikareni pipak u kojem je ostalo malo tinte. Folirant. A vlastima ćeš biti prijetnja i uzimaće te za ozbiljno i kada se ćosaš. Ne kažem da bogat znači biti lopov, samo da te obavještajna mreža mnogo lakše uhvati na radaru. A, nije dobro da oni znaju odakle im dolaziš kao pravednik.

Naprotiv, državu nepravde treba da nagrizaju proleter, jer im ne može nista oduzeti. Oni što žive u

kućama na periferiji gdje nema direktne linije za fotelju u centru grada i koje vlasnik TV IN prezire jer su iz predgrađa. Promisli situaciju u kojoj vlasnik jednog medija vrijeda ljude koji ne žive u centru grada, ukoliko prvo saznaš šta to znači u Crnoj Gori živjeti u gradu, odnosno njegovom centru. Ali, idemo dalje...

Svaki proleter treba da je školovan i ateista. Ko god ide u crkvu on vjeruje vlasti čovjeka, jer mu je mnogo bitnija vlada nebeska. On se priprema za srčani udar kada će se sjediniti sa svojim Tvorcem. Dakle, bitno je da naš junak bude proleter i ateista.

Onda treba da se zaposli u nekom mediju, u gradskoj hronici za početak. Kada se malo profesionalno zamomči, šaljemo ga na presove političkih partija. Na tim presovima on uči zanat mržnje. Treba da gleda kako mu proždire logiku sa nekoliko metara i pljuvaju nazad akuzativ namjesto lokativa.

Nemaš oružja osim diktafona. Ti

si nosač diktafona, ako se ne pobuniš, gađaš cipelom ili dosanjaš kolumnu. Onda dobiješ priliku da pišeš lični stav sa sve fotkom u zaglavlju. Izabereš fotku na kojoj se vidi da si proleter i ateista. Plata nije bitna, ti pišeš za slavu i pišeš, kao **Bandini**, za pokoljenja.

Primaš pohvale i SMS lasku kao najbolji dokaz da si uspio, tvoja se kritika polako institucionalizuje. E, to je opasan ćorsokak, kada univerzitetski profesori počnu da čitaju tvoje tekstove vrijeme je da opet počneš da pušiš skank, što ovdje makar nije problem da se završi.

Pokušaj da se kaže nešto istinito, da se namastilja prekretnica misli, to je tvoj cilj, traganje za idealnim novinskim tekstom, svetim pismom profesije, makar u formi pijačnog barometra. Za to ti treba poneka cifra, ako nećeš da te shvate kao pisca kompleksaša koji praši vlastite inhibicije u prostačkom političkom narativu. Kao vilin konjic nad močvarom dubokom dvjesto metara, skidaš odijelo i hop! – krećeš u potragu za podacima.

Za početak, nešto slatko, kao npr: poslovni prosor u ulici Ivana Milutinovića. Godine 1992. to je bila ulica đura Salaja i država je iznajmljivala lokal DPS-ovom preduzeću "Pars". Deset godina kasnije isti prosor je vlasništvo "Prominent DOO", novog preduzeća, iste partije. Kako je podstanar postao zakupodavac? Lako, uknjižili na sebe.

Na dobrom si putu. Ne pominji za početak glavne kurajbere. Svi znamo ko su tri glavna kriminalca. Za tebe su to suštinski nebitni igrači jer njih može samo sistem da pobijedi, u ovom slučaju, prevedeno na jezik Slepe živane, međusobno da se pomore "zlaćenima da pobodu noži".

Operacija "Sablja" u Crnoj Gori bila bi harakiri, zato je uputnije upravitni nišan na sitnež, parazita – boraniju. Oni srozavaju otpor banalnosti, zlu. Kako je rekao jedan teo-

retičar u povodu literature: potrebni su nam veliki uplivi efemernog. Zato obilazi mjesne zajednice sa bacačem plamena pod miškom, provociraj žbira i nevida korumpiranog.

Dobro izuči kod koga su pare. Vidi ko drži kafić u kojem se okuplja glavna banda, ali nemoj tamo da piješ kafu jer su to bolesnici, sipaće

Dobro izuči kod koga su pare. Vidi ko drži kafić u kome se okuplja glavna banda, ali nemoj tamo da piješ kafu jer su to bolesnici, sipaće ti nešto u piće ili biografiju. Zapamti, ti nemaš biografiju, kao i sljedeći podatak: oni koji otimaju državni novac tvoji su neprijatelji i nema druge borbe osim socijalne. Pokušaj da ubiješ "Varvare" da, ako već moraju, razbijaju audije A 8, a ne vojvođanske homoseksualce. Ali nikad nemoj da opravdavaš nasilje, jer je to državni posao

ti nešto u piće ili biografiju. Zapamti, ti nemaš biografiju, kao i sljedeći podatak: oni koji otimaju državni novac tvoji su neprijatelji i nema druge borbe osim socijalne. Pokušaj da ubiješ "Varvare" da, ako već moraju, razbijaju audije A8, a ne vojvođanske homoseksualce. Ali, nikad nemoj da opravdavaš nasilje, jer je to državni posao.

Bolje sačekati da velika vreća novca pukne na pola. Biće valjda medijske volje da se efektno servisiraju dojave zaraćenih drkosa. Nijesam siguran je li bitno od koga dolazi

informacija, sve dok je mogu dobiti uz propratni akt, makar fotokopiju, mislićeš kao mnogi istraživači. I tu možeš da se zatomiš u obilje podataka koje spinuje neko mnogo moćniji od tebe. Postoji šansa da postaneš servis moćnika. Zato nišani na sve strane i nemoj da ti je faca previše ozbiljna.

Nijesi **James Bond** nego mastiljavko: nemoj da ti uvale priču kako si naročito bitan, dok te prvi put vlastito pisanje ne sahrani. Kritikuj svoje šefove, čim osjetiš da si im potreban.

Tako dolazimo do kritičke misli, što je pleonazam, valjda si to naučio na fakultetu. Ta misao je u komi zato što je mahom predstavljaju bijedni političari i ljudi bez proživljenog sna o pravednoj raspodjeli dobara. Žongliraju u predvidljivom diskursu. Oni gore od brige za bližnjeg, što je tako dosadno naspram svete borbe za njegovo veličanstvo Ego.

Zato, mladi kolega, naprijed na Pulicera! Piši o svejednoći koja je zahvatila novinare takozvane srednje

generacije. Umor koji je nastupio, istrošenost koja zjapi i čeka da je odmijeni kakav odred novih kamikaza.

Ako li to ne vidiš, budi portparol kakvoj banci i nemoj mnogo da misliš radnim danima. Tvoja brigas su onda vikendi. Gdje nabaviti dobar kokain, ulaznicu za prvi red u nacionalnom teatru, ležaljku i suncobran na privatnoj plaži. Plivaj ili plutaj, koga je briga.

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Uperen prst na rasipnike

.....

Državna revizija predstavlja jedan od važnih mehanizama kontrole trošenja

Piše: Stevo Muk

javnog novca, odnosno novca poreskih obveznika, mehanizam borbe protiv korupcije, podsticaj većoj odgovornosti i transparentnosti u planiranju i trošenju budžetskih sredstava.

U aprilu 2004. usvojen je Zakon o državnoj revizorskoj instituciji kojim je formirana Državna revizorska institucija Republike Crne Gore (u daljem tekstu: DRI) kao institucionalna, eksterna, nezavisna, stručna i objektivna kontrola trošenja budžetskih sredstava i upravljanja državnom imovinom u Crnoj Gori.

DRI je samostalan i nezavisan državni organ koji radi u skladu sa načelima Limske deklaracije donijete na IX Kongresu INTOSAI u Limi 1977, kao osnovnog međunarodnog dokumenta o pravnoj organizaciji, položaju i radu revizije javnog sektora. DRI sprovodi revizije u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima INTOSAI, istoimene organizacije. DRI je najviši organ kontrole upravljanja budžetom i imovinom države, jedinica lokalne samouprave, fondova, Centralne banke Crne Gore i drugih pravnih lica u kojima država učestvuje u vlasništvu.

DRI samostalno odlučuje o

subjektima revizije, predmetu, obimu i vrsti revizije, a obavezno jednom godišnje vrši reviziju završnog računa budžeta. Dalje, DRI kontroliše pravilnost (zakonitost), ekonomičnost, efektivnost i efikasnost trošenja budžetskih sredstava i upravljanja imovinom države. O rezultatima izvršenih revizija DRI izvještava Skupštinu Crne Gore podnošenjem godišnjeg izvještaja, koji se dostavlja Skupštini i Vladi do kraja oktobra.

U julu 2004. Skupština Crne Gore imenovala je predsjednika i članove Senata Državne revizorske institucije, čime su se stvorili formalno pravni uslovi za početak rada ove institucije. Skupštinski Odbor za privredu, finansije i zaštitu životne sredine u julu mjesecu 2004, na

Ukupno gledano, dosadašnji rad DRI je značajno doprinio utvrđivanju sistemskih i pojedinačnih problema i neadekvatnih praksi u upravljanju javnim finansijama

osnovu javnog konkursa izabrao je šest državnih revizora.

U tom smislu može se kazati da DRI operativno djeluje već pet godina. Vrijeme dovoljno da se, makar, načelno može analizirati kvalitet njenog rada i dometi odnosno promjena nastala kao rezultat rada DRI.

DRI je u dosadašnjem radu pripremila izvještaje o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za razvoj, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, reviziju uspješnosti Uprave za kadrove, finansijskog iskaza željeznice Crne Gore A.D za 2007, završnog računa Opštine Rožaje za 2007, kontrolnu reviziju Ministarstva kulture, sporta i medija, Narodnog muzeja Crne Gore za 2007, Ministarstva odbrane za 2007, Veterinarske uprave za 2007,

Agencije za telekomunikacije i poštansku djelatnost za 2007, Hidrometeorološkog zavoda za 2007, Ustavnog suda za 2007, republičkog Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva kulture, sporta i medija za 2006, završnog budžeta opštine Kolašin za 2006, Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za 2006, završnog računa budžeta Opštine Ulcinj za 2005, budžeta Opštine Nikšić za 2005.

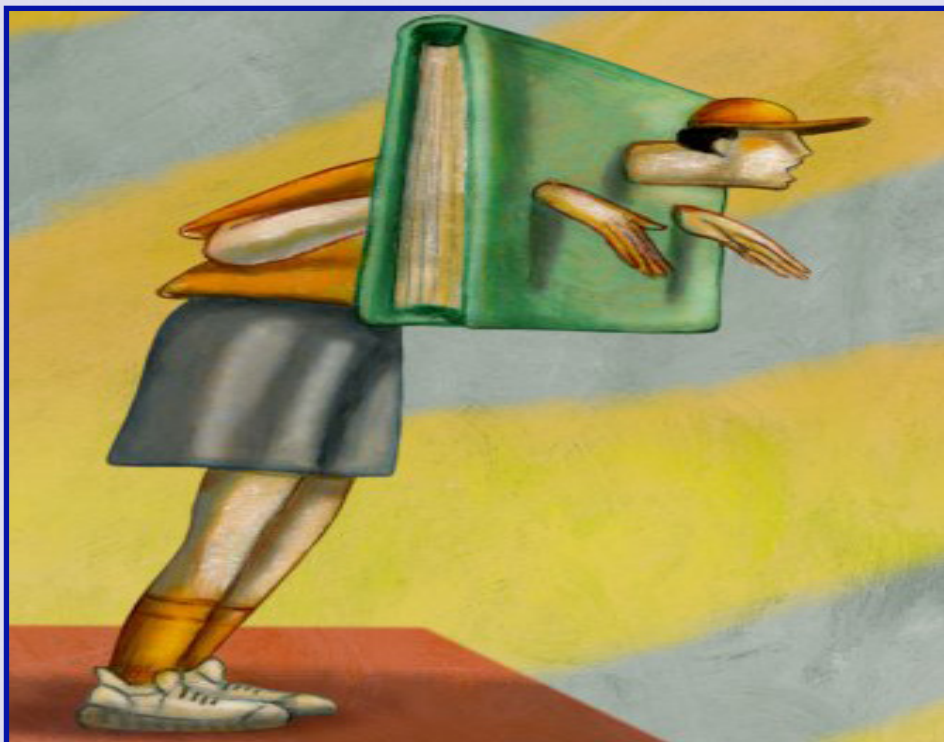
DRI je pripremila i izvještaje o završnom računu budžeta Crne Gore za 2005, 2006 i 2007.

Jedan od najvažnijih, ili makar najpoznatijih, nalaza DRI bio je u vezi sa Odlukom Skupštine akcionara AD željeznice Crne Gore

kojom je data mogućnost dodjele enormno visokih otpremnina za članove odbora kojima istekne mandat. Taj nalaz proizveo je dalje istraživanje i pisanje medija, formiranje radne grupe Vlade koja je sačinila analizu ovog pitanja i dala preporuke javnim i drugim preduzećima u kojima država ima pretežno vlasništvo.

Izvještaji DRI ukazuju na niz propusta u upravljanju budžetskim sredstvima kod gotovo svih kontrolisanih budžetskih korisnika.

Primjera radi, u najnovijem izvještaju o reviziji Fonda za razvoj konstatovano je da je Fond u kontrolisanom periodu, "poslovao van sistema Državnog trezora i svoju računovodstvenu evidenciju i sastavljanje finansijskih izvještaja vodio

u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, ne primjenjujući odredbe Zakona o budžetu, gdje se tretira kao državni fond." Dalje, "Fond ne posjeduje cjelovitu dokumentaciju koja se odnosi na ocjenjivanje investicionih projekata za dodjelu kredita preko komercijalnih banaka, i pored činjenice da je osnovna funkcija investicionog projekta da posluži kao osnova za donošenje odgovarajućih odluka kreditora, kako je to utvrđeno poslovnim politikama Fonda." I "Fond, u dovoljnoj mjeri, ne vrši kontrolu ispunjenja ugovorenih obaveza koja se odnosi na zapošljavanje lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, kao i kontrolu namenskog korišćenja kredita. Tako se ne ispunjavaju obaveze iz ugovora o kreditu i ne obezbijeduje da trošenje sredstava bude u skladu sa Programom opštih uslova finansijske podrške, kao i sa prihvaćenim investicionim projektima".

Revizijom institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda utvrđeno je da je "poslovanje Zaštitnika bez usvojenog plana i programa rada za 2008. i bez internih pravilnika kojim

se reguliše potrošnja goriva, visina troškova fiksnih i mobilnih telefona, troškovi reprezentacije za službena putovanja itd. što je od značaja za uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola." Dalje stoji da je "Postupkom revizije utvrđeno da Zaštitnik, prilikom nabavke dobara i usluga, nije u potpunosti poštovao odredbe Zakona o javnim nabavkama jer se javne nabavke ne

Nije poznato ni da je neki ministar, visoko pozicionirani državni službenik, direktor fonda, javnog preduzeća ili ustanove snosio političke posljedice zbog nalaza DRI. U nedostatku informacija o postupanju drugih državnih organa po preporukama DRI ostaje nam da vjerujemo kako se na osnovu nalaza, zaključaka i preporuka DRI, sistem i praksa upravljanja javnim novcem zaista unaprijeđuje

sprovode na transparentan način shodno važećim propisima."

Ovakvih i sličnih ocjena prepuni su izvještaji DRI, a subjekti revizije imaju mogućnost i obavezu da nakon prijema konačnog izvještaja DRI postupe po zaključcima i preporukama DRI koja kontrolnim revizijama kasnije vrši provjeru postupanja po preporukama. Svoje zaključke u odnosu na revizije i kontrolne revizije, DRI uključuje u izvještaje Skupštini, Vladi i

Ministarstvu finansija.

Jedina kontrolna revizija sprovedena je u slučaju Ministarstva kulture, sporta i medija, a njen zaključak je da je Ministarstvo ostvarilo "izvjesna poboljšanja i dijelom obavilo aktivnosti na realizaciji preporuka..., ali i da određene preporuke nijesu realizovane ili su samo djelimično realizovane".

Ukupno gledano, dosadašnji rad DRI je značajno doprinio utvrđivanju sistemskih i pojedinačnih problema i neadekvatnih praksi u upravljanju javnim finansijama. Ipak, dometi rada DRI trebali bi da se efektuiraju kroz promjene u konkretnim pravnim aktima i praksama unutar samih državnih organa.

Do sada, prema našim saznanjima, niko nije disciplinski sankcionisan, otpušten iz državne službe, prekršajno ili krivično gonjen zbog saznanja utvrđenih u revizijama DRI. Nije poznato ni da je neki ministar, visoko pozicionirani državni službenik, direktor fonda, javnog preduzeća ili ustanove snosio političke posljedice zbog nalaza DRI. U nedostatku informacija o postupanju drugih državnih organa

po preporukama DRI ostaje nam da vjerujemo kako se na osnovu nalaza, zaključaka i preporuka DRI, sistem i praksa upravljanja javnim novcem zaista unaprijeđuje.

Sljedeća prilika da se javnost upozna sa konkretnim napretkom u ovoj oblasti biće Godišnji izvještaj koji je DRI obavezna da Skupštini Crne Gore preda do kraja oktobra.

Autor je predsjednik Upravnog odbora Instituta Alternativa

ZAŠTO ŽELIM DA BUDEM GRAĐANIN EVROPSKE UNIJE

Bez partijske knjižice

Evropska unija promoviše ekonomski razvoj svojih članica, štiti prava, slobode i interese svojih građana,

Piše: Huso Beli Brdakić

bilo da su u pitanju pojedinci, grupe ili pripadnici manjina. Na taj način, kao građani EU, dobijamo pristup ekonomskom prostoru koji danas čini 1/3 svjetskog bruto društvenog proizvoda i najveće je jedinstveno tržište na svijetu.

Ulazak Crne Gore u EU ima sve same prednosti od kojih su najbitnije jedinstveno tržište i slobodan protok ljudi i kapitala, a jedina mana je što će morati STVARNO da se radi kako bi se zaradilo

Prije svega, želim biti građanin Unije zajedničkih demokratskih vrijednosti.

Ljudi koji jedni druge dobro poznaju mogu bolje živjeti zajedno. Želim biti građanin Evrope u kojoj mogu putovati, živjeti, učiti i raditi bilo gdje u EU. Ovo je, naročito, značajno za nas mlade ljude, istraživače, naučnike, stručnjake... Svako ima šansu da se prijaviti ili potraži posao u bilo kojoj zemlji EU.

U našoj zemlji sada to nije slučaj. Imamo haos u sudstvu, prosvjeti, zdravstvu, ekonomija je loša. Svake godine diplomira značajan broj studenata čija je budućnost i zapošljenje neizvjesno. Ako i dođe do toga traže se članske knjižice političkih partija. To mi ponekad otvara nedoumicu: "Zar je bitnija članska knjižica neke partije ili univerzitetska diploma?" Mala ponuda radnih mjesta i visoka nezapošlenost. Generiše se klima opšteg nezadovoljstva. Građani su nezadovoljni, a izgubili su povjerenje i u političke stranke, gnijevni su i ljuti na sve i svakoga.

Ulazak Crne Gore u EU ima sve same prednosti od kojih su najbitnije

jedinstveno tržište i slobodan protok ljudi i kapitala, a jedina mana je što će morati STVARNO da se radi kako bi se zaradilo. Zamislite samo da u saobraćaju svi poštuju pravila, koriste žmigavce i poštuju ograničenja brzine. Da te, kad riješiš da završiš neki posao sa administracijom, niko ne šeta od šaltera do šaltera ili vraća, da se mito i korupcija svede na razuman nivo...

Čini mi se da su građani prilično neinformisani i da ne mogu zamisliti što bi to značilo imati uređene, usaglašene standarde u svim poljima koja život znače, a kamoli što bi značilo poštovanje tih standarda. Građani se, prirodno, plaše svake promjene, ali treba ih edukovati, a zatim omogućiti da se svako, u skladu sa svojim mogućnosti-

ma, uključi u stvaranje tih promjena.

Najsmješnije zvuči kada neko kaže: "Mi nećemo ući u Evropu kao sluga!" a pri tom smo sve rasprodali – sve najvrijednije resurse i sada smo lijepo kod kuće sluga raznim evropskim i

Najsmješnije zvuči kada neko kaže: "Mi nećemo ući u Evropu kao sluga!" a pri tom smo sve rasprodali – sve najvrijednije resurse i sada smo lijepo kod kuće sluga raznim evropskim i vanevropskim gospodarima

vanevropskim gospodarima.

Želim biti građanin Evropske unije koja nudi mladim ljudima mnogo prili-

ka da upoznaju druge zemlje tokom školovanja, studija ili obuke. Želim da zaboravimo redove ispred ambasada kako bi dobili ili bili odbijeni za neku evropsku vizu. Putovanje i kupovina su, takođe, postali jednostavniji za građane Unije, granične kontrole su stvar prošlosti.

Ulazak u EU neće dati instant rezultate. Nećemo biti bogatiji preko noći. O tome se moramo sami brinuti, što uz jakog partnera kao što je EU, neće biti nemoguća misija. Ulazak u EU ima mnogo prednosti. Između ostalog, crnogorski građanin moći će se liječiti prema visokim standardima EU, moći ćemo konkurisati za poslove bilo gdje u prvoj svjetskoj ekonomiji, sa ogromnim tržištem izuzetno platežno sposobnih ljudi.

No, u Evropu možemo samo ako imamo kulturu.

Kada je Crna Gora potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, obavezala se da će osigurati politički dijalog sa EU i pripremiti se za djelotvorno učešće u slobodnom kretanju robe, usluga, ljudi i kapitala. Dalje se obavezala i da će uskladiti svoje institucije i zakone sa institucijama i

zakonodavstvom EU, pospješiti saradnju u pogledu sprovođenja zakona, unutrašnjih poslova i finansija i razviti sveobuhvatnu političku saradnju sa EU.

Ovaj proces može biti uspješan samo ako u njemu učestvuje čitavo društvo, ne jedino Vlada, Skupština i političke stranke, već i nevladin sektor, radnici, poslodavci, preduzetnici, mladi...

I na kraju, želim vjerovati da ću biti građanin EU 2018. ili 2020. što smatram realnim rokom za ulazak Crne Gore u Uniju.

Autor je polaznik VIII generacije Škole evropskih integracija i diplomirani inženjer informacionih tehnologija

Njemačka se vraća Evropi

Stranke vladajuće koalicije u Njemačkoj, koju čine socijaldemokrate (SPD) i konzervativci (CDU/CSU), dogovorile su se 18. avgusta o zakonu koji je neophodan da bi Berlin ratifikovao Lisabonski ugovor čije je usvajanje zamrznuto odlukom Ustavnog zakona.

Sud je u junu zamrznuo ratifikaciju Lisabonskog sporazuma, tražeći zakon koji bi jamčio prava njemačkog parlamenta.

CSU, sestrinska stranka CDU-a **Angele Merkel** u Bavarskoj, tradicionalni euroskeptik, predstavila je popis zahtjeva kojima bi ograničila ovlaštenja Brisela. Dogovor ukida ranije predviđenu obavezu za njemačku vladu da konsultuje parlament tokom izrade evropskog zakonodavstva i obavezu na referendum o prijem novih članica u EU.

"Međutim, dogovor garantuje da će Bundestag, donji dom parlamenta, biti konsultovan u vezi odluka koje proširuju

nadležnosti EU. Njemačka vlada će morati odmah informisati Bundestag o promjenama u svojoj evropskoj politici", precizirao je konzervativni poslanik **Norbert Roettgen**.

Izglasavanje zakona predviđeno je za 8. oktobar u Bundestagu i 18. u Bundesratu, samo devet dana prije parlamentarnih izbora.

Evropski zvaničnici strahuju da Njemačka neće uspjeti izglasati taj zakon prije izbora i da će tako osnažiti protivnike Sporazuma u tri zemlje koje ga još nisu ratifikovale: Češkoj, Poljskoj i Irskoj.

Dnevno izgube 10 hiljada torbi

Avioprevoznici u Evropskoj uniji izgube oko 10.000 torbi dnevno, objavio je visoki evropski zvaničnik za saobraćaj **Antonio Tajani** u Briselu.

To znači da u prosjeku jedan od 64 putnika ili dva putnika na svakom putovanju Boeinga 737 ili Airbusa A320, ne može pronaći svoju torbu prilikom dolaska na odredište.

Taj problem posebno je izražen kod vezanih letova, na koje otpada gotovo polovina ukupno izgubljenog prtljaga.

Većina izgubljenih torbi bude pronađena i vrati se vlasnicima u roku od 48 sati. Međutim oko 15% prtljaga se traži duže od tog vremena ili se nepovratno izgubi.

"Ti podaci bolji su nego 2007, no situacija je još uvijek neprihvatljiva i zaista zabrinjavajuća", kazao je Tajani.

Evropska komisija će zato pokrenuti javnu raspravu o tome što misle putnici i aviokompanije kako bi se situacija mogla popraviti u cilju utvrđivanja prijedloga rješenja tog problema tokom 2010.

Nazire se kraj krize

Privreda eurozone može očekivati umjereni oporavak u prvoj polovini sljedeće godine, zaključio je Međunarodni monetarni fond.

"Oporavak će vjerovatno biti spor i podložen značajnim rizicima. Pad aktivnosti trebao bi se usporiti u preostalom dijelu 2009. i ustupiti mjesto umjerenom oporavku koji će početi u prvoj polovini 2010", ističe se u izvještaju MMF. Stručnjaci te međunarodne institucije ukazuju i na mali rizik nastavka trenda deflacije.

MMF je potvrdio prognozu objavljenu u junu po kojoj bi BDP eurozone u ovoj godini trebao da padne za 4,8 a u sljedećoj za 0,3%.

Bugari uvode euro 2012.

Bugarska namjerava domaću valutu lev zamijeniti eurom 2012. ili 2013, rekao je bugarski ministar finansija **Simeon Đankov**.

Bugarska će ispuniti sve kriterije za uvođenje eura do kraja ove godine, ali ako budžetski deficit bude veći od 3% BDP-a "to će odgoditi naše stupanje u eurozonu za dodatne dvije godine", dodao je Đankov.

Bugarska je planirala uvođenje eura 2010, ali nije uspjela obuzdati inflaciju i deficit budžeta.

Da se zna odakle je sir

Italija želi da se uvede obaveza stavljanja preciznih oznaka zemlje porijekla na mlijeko i sireve, rekao je italijanski ministar poljoprivrede **Luca Zaia**, koji se nada da će dobiti podršku EU.

Nacrt uredbe predviđa obavezu da se oznaka geografskog porijekla stavlja na trajno mlijeko, kao i da se jasno označi kojeg je porijekla mlijeko koje se koristi za proizvodnju sireva. Taj nacrt biće upućen Evropskoj komisiji koja ima 6 mjeseci da predstavi svoje mišljenje.

Trenutno postoji obaveza stavljanja oznake geografskog porijekla na ambalažu svježeg mlijeka.

Gotovo 50% mlijeka koje se prodaje u Italiji dolazi iz inostranstva. "Problem je vrlo jednostavan, u nekim zemljama troškovi proizvodnje su niski, a ja neću tražiti od naših poljoprivrednika da proizvode po istim cijenama. Troškovi proizvodnje u Italiji su viši i oni su garancija prehrambene sigurnosti", naglasio je Zaia.

KO ĆE BITI PRVI PREDSEDNIK EVROPE

Gonzalez ili Blair

Bivši harizmatični španski premijer **Felipe Gonzalez**, posljednjih sedmica, izbio je u prvi plan kao kandidat za mjesto prvog stalnog predsjednika Evropskog savjeta, iako su mnogi na tu poziciju već vidjeli nekadašnjeg britanskog premijera **Tony Blaira**.

Nedavno istraživanje javnog mnjenja je pokazalo da veliki broj španaca podržava kandidaturu svog bivšeg premijera. Istraživanje, koje je sprovedla španska agencija Real Instituto Elcano, pokazalo je da 42% ispitanika podržava kandidaturu Gonzaleza za to mjesto, dok je podršku 23% ispitanika dobio Blair. Gonzalezovu kandidaturu je već podržao i visoki predstavnik EU za spoljne poslove **Javier Solana**.

Ugovor iz Lisabona, koji bi trebalo da stupi na snagu 2010. uvodi dvije nove visoke funkcije u EU – stalnog predsjednika Savjeta ministara EU i visokog predstavnika za spoljna i bezbjednosna pita-

nja. Ova druga pozicija, prema Lisabonskom ugovoru, je nešto izmijenjena u odnosu na sadašnja ovlaštenja **Javiera Solana**, koji trenutno do izbora novog pokriva tu funkciju.

Predsjednika Savjeta ministara bira Evropski savjet kvalifikovanom većinom, sa mandatom u trajanju od dvije i po godine i pravom reizbora.

Evropski savjet, takođe, može da razriješi dužnosti predsjednika zbog nemogućnosti obavljanja funkcije ili ozbiljnih prestupa.

Zadatak predsjednika je da vodi, organizuje i priprema sastanke Evropskog savjeta i o tome izvještava Evropski parlament, kao i da predstavlja Uniju u odnosima sa trećim državama. Predsjednik ne smije istovremeno obavljati funkcije na nacionalnom nivou.

Pored Gonzaleza i Blaira dva glavna kandidata za mjesto predsjednika su **Paavo Lipponen** i **Wolfgang Schussel**, bivši predsjednici vlada Finske i Austrije.

Ukoliko Ugovor iz Lisabona stupi na snagu do kraja 2009. prvi stalni predsjednik EU će preuzeti funkciju za vrijeme španskog predsjedavanja Unijom u prvoj polovini 2010, što Solana smatra dobrom prilikom za izbor.

"Odnosi između dva Španca – a ja ih dobro poznajem – će biti veoma dobri, veoma konstruktivni, i donijeli bi dobre rezultate", rekao je Solana opisujući odnose između sadašnjeg premijera Španije **Jose Luis Rodriguez Zapatera** i Gonzaleza.

Istraživanje sprovedeno 2008. u svim državama Evropske unije je utvrdilo da Tony Blair uživa najveću podršku za budućeg predsjednika EU, i mada stavovi španaca svakako ne odražavaju stavove svih građana Evropske unije postoje naznake da je Gonzalezova kandidatura u sponu, dok Blairova pozicija slabi, posebno nakon što je izgubio podršku predsjednika Francuske **Nicolasa Sarkozya**.

Naime, Sarkozy je tokom 2007. nekoliko puta izrazio podršku Blairovoj kandidaturi, ali

PIRINEJSKA DOMINACIJA

Poput Blaira i Gonzalesova kandidatura, nije bez kritičara i potencijalnih prepreka.

Na konferenciji za novinara na kojoj je Solana izrazio svoju podršku Gonzalezu par prisutnih je istaklo mogućnost pretjerane "Pirinejske dominacije" u samom vrhu EU, s obzirom na to da trenutni i budući predsjednik Komisije, **Jose Manuel Barroso**, takođe dolazi sa istog poluostrva, iz susjednog Portugala.

"To nije nešto o čemu treba mene pitati", rekao je Solana, uz smijeh publike.

Tu je i ozbiljnije pitanje Gonzalezove uloge u protivterorističkim akcijama španske države protiv organizacije ETA tokom 1980. Gonzalez, koji je proveo četiri mandata kao premijer Španije, tvrdi da nije imao nikakve informacije o formiranju paramilitarne grupacije pod nazivom Antiteroristička oslobodilačka grupa koja je, uz podršku policije i vojske, ubila 27 ljudi za koje je vjerovala da su teroristi. Učešće premijera nikada nije dokazano.

Felipe Gonzalez

Tony Blair

je u međuvremenu prešao na stranu bivšeg španskog premijera.

Bivši urednik francuskog lista "Le Monde" **Jean-Marie Comombani** tvrdi da je do promjene došlo nakon što Blair nije uspio da napravi bilo kakav pomak kao izaslanik EU na Bliskom istoku, ali i "nesuglasica oko njegovih poteza za vrijeme rata u Iraku".

"Sarkozy želi Gonzaleza. Nije ga briga što je ovaj socijalista, on misli da je najbolji jer je Gonzalez oličenje snažnog predsjednika – time će postaviti na mjesto prvog čovjeka Evrope čovjeka koji ima

ideje za Evropu... koji neće dopustiti državama članicama da vuku svaka na svoju stranu umjesto da idu naprijed".

Gonzalez je iskusan igrač koji ima talenat da se dopadne ljudima a – s obzirom na to da je Španija tek osrednja sila u EU – ne predstavlja prijatnu postojećem odnosu snaga.

Druge države članice takođe nemaju puno povjerenja u Blaira, koji je dugo najavljivan kao potencijalni kandidat za ovo mjesto, i boje se da bi njegova kandidatura mogla izazvati

neželjene podjele.

Gonzalez je naširoko poznat kao čovjek koji nikada nije imao neprijatelja. Njegov odlučan, ali ne i agresivan stil je uspio da pridobije čak i **Margaret Thatcher**.

Gonzalezov portparol, **Joaquim Tajar** tvrdi da je "problem u tome što je gospodina Gonzaleza teško nagovoriti".

Katalonska socijalistička partija je htjela da istakne Gonzalezovu kandidaturu za mjesto predsjednika u vrijeme kampanje za evropske parlamentarne izbore kako bi istakla njegovu poziciju, ali im je on to zabranio. "Felipe mora biti zamoljen", tvrde izvori koji ga poznaju. "On se neće trkati ni sa kim, ponos mu to ne bi dozvolio".

Još jedna potencijalna prepreka za Blaira se javila početkom ovog mjeseca, kada je bivši britanski komesar **Chris Patten** izjavio da bi "bio naklonjen" da se kandiduje za mjesto prvog evropskog ministra spoljnih poslova. Ovaj, takođe, bivši premijer Hong Konga je rekao listu "Financial Times" da iako ne razmišlja o kampanji za ovaj posao "ako bi mu se to mjesto ponudilo i da to nije vjerovatno, bio bi vrlo naklonjen da ponudu prihvati".

Patten, bivši evropski komesar za spoljne odnose, je popularan u Briselu i već ima podršku **Daniela Cohn-Bendita**, predsjednika partije Zelenih u Evropskom parlamentu.

Njegova kandidatura bi obradovala mnoge koji ne vole Blaira, i pošto je gotovo nemoguće da na ove dvije pozicije budu izabrani kandidati iz iste zemlje, a Pattenova kandidatura bi mogla pridobiti i naklonost Britanaca.

V.Ž.–V.Š.

KO JE GONZALEZ

Prije nego što je nestao sa političke scene usred skandala 1996, Gonzalez je predsjedavao vladom Španije punih 13 godina – u vrijeme kada je ova zemlja doživjela ubrzani ekonomski razvoji i postala članica Evropske unije.

Gonzalez je predsjednik socijalista, iskusan je političar koji nikada nije preduzeo nepromišljen korak, pa neki potezi već govore da se uveliko priprema za kampanju. Njegova vladavina je okončana za vrijeme trećeg mandata socijalističke vlade kao posljedica skandala povezanih sa korupcijom i "prljavim ratom" vođenim od strane paramilitarne organizacije protiv separatističkog pokreta ETA a uz tajnu podršku države.

Sa svojih 67 godina Gonzalez je i dalje vitalan i upečatljiv političar. Aktivno je učestvovao u nedavnoj kampanji za evropske izbore u Španiji i punio čitave stadione govorima koji, prema riječima posmatrača, predstavljaju do sada najubjedljiviju analizu budućnosti Evropske unije od strane jednog političara.

"Izgleda da Evropa čeka na Obamu da preduzme prvi korak da bi mi ostali znali kuda da idemo. Evropa je već 20 godina bez cilja", poručio je, između ostalog, bivši premijer na svojim javnim pojavljivanjima.

ŠTO SE TRAŽI OD CRNE GORE U UPITNIKU EVROPSKE KOMISIJE

Precizno i konkretno

Nakon što je evropski komesar za proširenje **Olli Rehn** Upitnik uručio premijeru **Milu Đukanoviću** 22. jula, Vlada je objavila da su sve službe državne uprave spremne da pristupe izradi odgovora na 2, 178 pitanja koja je za Crnu Goru pripremila Evropska komisija. To ujedno predstavlja sami početak postupka odlučivanja o prihvatanju kandidature Crne Gore za članstvo u EU.

Upitnik, u koji je *Evropski puls* imao uvid, sastoji se iz 3 dijela, naslovljenim prema tri Kopenhaška kriterijuma: Politički kriterijumi, Ekonomski kriterijumi i *Acquis*, odnosno sposobnost države da preuzme obaveze koje proizilaze iz članstva u EU. Ovaj posljednji zauzima najveći dio upitnika, a sam Upitnik sadrži 33 poglavlja.

Broj pitanja po poglavljima značajno varira, iz čega se može vidjeti da postoje oblasti u kojima EK zahtijeva preciznije i

detaljnije informacije. Tako poglavlje 19, koje se odnosi na socijalnu politiku i zapošljavanje sadrži čak 187 pitanja, jedno manje je u poglavlju 23, posvećenom pravdi, slobodi i bezbjednosti, a sliku o stanju pravosuđa i radu

sudskih organa u našoj zemlji EK će steći kroz odgovore na 167 pitanja.

U Upitniku se traže jasni, konkretni i veoma precizni odgovori. Tako se u oblasti socijalne politike, uz opšte pitanje "Kako su trenutno socijalni partneri uključeni u proces evropskih integracija?" javlja i niz potpitanja u kojima se zahtijevaju pojedinosti o postojanju tripartitne komisije formirane u tu svrhu, kao i opis uloge koju socijalni partneri imaju u različitim pripremnim aktivnostima i raspravama u procesu integracija.

Većina pitanja iz ove oblasti sadrži po više stavki na koje se mora dati dodatno objašnjenje, a nerijetko i po nekoliko potpitanja, što zahtijeva posebnu pažnju ali predstavlja i dodatnu poteškoću, jer se time, kako je nedavno naglasila ministarka za evropske integracije, **Gordana Đurović**, prvobitni broj pitanja od 2, 178 povećao na oko 4,000.

Slična "složena" pitanjima nalazimo i u poglavlju o pravosuđu, koje je, čini se, zvaničnom Briselu, naročito, zanimljivo pa se u njemu pretresa sve od uloge i funkcionisanja Centara za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije Crne Gore, pa do godišnjeg budžeta za pravosuđe. Posebna pažnja posvećena je mehanizmima kojima se obezbjeđuje nezavisnost sudstva i autonomija tužioca, pri čemu se od Vlade traži da navede i "da li je bilo pritužbi na nezavisnost sudstva, i kako su takvi slučajevi rješavani".

Tako je jedno od pitanja u ovoj oblasti: "Opišite procedure odabira, pro-

Pitanja su veoma raznovrsna – od proceduralnih i tehničkih, poput "Da li postoji nacionalna strategija za borbu protiv korupcije? Kakav je njen status?" i "Ko i kako obučava relevantan kadar za borbu protiv korupcije?" do veoma direktnog "Kakav je praktični učinak borbe protiv korupcije u Crnoj Gori?"

OD SVILENIH BUBA DO POSLJEDNJE MASLINE

Kakav god da bude utisak koji EK stekne na osnovu odgovora na Upitnik, jedno je sigurno: za Vladu i administraciju Crne Gore je ovo i te kako korisna vježba, iz koje će naučiti mnogo štošta o zemlji što do sada možda nijesu znali.

Naime, Upitnik sadrži najraznovrsnija pitanja različitog obima, od veoma opšteg: "Da li u Crnoj Gori postoji Ustavni sud?" do onih koji zalaze u takve pojedinosti da u njima neki mogu vidjeti opravdanje čestih optužbi koje stižu na račun EK zbog njene već poslovične opsjednutosti ponekad neobičnim detaljima.

Tako, na primjer, u poglavlju o poljoprivredi Brisel traži veoma detaljan opis trgovinskih mjera, uvoznih i izvoznih specifikacija, sertifikata, procedura graničnih pregleda, slobodnom prometu roba, sistema kreditiranja proizvodnje i trgovine, registara obradivih površina za konkretno 23 poljoprivredna proizvoda među kojima su pamuk i svilene bube.

Uz poglavlje o poljoprivredi ide i pozamašan statistički prilog u kojem se, između ostalog, traži i broj mliječnih i drugih krava u zemlji, prosječna tjelesna težina teladi, kao i obavještenja o postojanju kompjuterizovanog informacionog sistema za pregled broja i rasporeda drva maslina u zemlji.

mocije i disciplinskih postupaka za sudije i tužioce i objasnite u kakvoj su one vezi sa odgovornošću i nezavisnošću sudstva i tužilaštva", a traže se i detalji procedura odabira pripravnika, rasporeda sudija po teritorijalnim i administrativnim jedinicama i dodjeljivanja slučajeva.

Nezavisnost u obavljanju državnih funkcija je tema koja se provlači kroz više poglavlja Upitnika, poput onih o javnoj upravi, javnim preduzećima, Zavodu za statistiku iz čega se da vidjeti da je Evropska komisija zainteresovana za sposobnost izvršne i pravosudne vlasti da se nosi sa korupcijom.

U poglavlju 23, o pravosuđu, korupcija zauzima čitav blok pitanja, u kojima se EK raspituje da li u zakonu postoji konkretna antikorupcijska inicijativa i ako postoji kako se primjenjuje, ali i "da li su definisane neke prioritetne oblasti u kojima je korupcija posebno izražena" i koje dodatne mjere Vlada preuzima u vezi sa tim pitanjem.

Pitanja su veoma raznovrsna – od proceduralnih i tehničkih, poput "Da li postoji nacionalna strategija za borbu protiv korupcije? Kakav je njen status?" i "Ko i kako obučava relevantan kadar za borbu protiv korupcije?" do veoma direktnog "Kakav je praktični učinak borbe protiv korupcije u Crnoj Gori?".

Još jedno pitanje koje se snažno potencira u Upitniku je i pitanje ljudskih resursa i to ne samo u pogledu administrativnih kapaciteta javne uprave, što smo navikli da čujemo od Komisije u svim zvaničnim izvještajima o Crnoj Gori, već i u najrazličitijim oblastima funkcionisanja države i privrede. Tako se pitanja u kojima se traži detaljan opis sistema i

INTEZIVAN RAD

Kako bi se što kvalitetnije odgovorilo na Upitnik Vlada je formirala Komisiju za Evropske integracije, 7 grupa koje rade direktno na Upitniku i 2 za političke i ekonomske kriterijume. Takođe je formirano 35 podgrupa kako bi se uspostavila što bolja koordinacija između različitih oblasti i nivoa odgovornosti. Ukupno je angažovano oko 600 osoba, a finalizacija odgovora planirana je za septembar i oktobar. Od 3. septembra Vladi će se svake nedjelje dostavljati informacije o realizaciji, ali i eventualnim problemima, a prema riječima ministarke Đurović, ministarstvo na čijem je ona čelu već priprema prvu informaciju o realizaciji aktivnosti.

No, postoje i pitanja koja "nису dovoljno jasna" zbog čega su od Evropske komisije zatražena dodatna objašnjenja, ali i ona za koja još uvijek nije utvrđen nadležni organ i način koordinacije rada između nekoliko institucija.

Kako je planirano, u novembru će početi verifikacioni proces i do tada svi odgovori moraju biti spremni, a više detalja se može očekivati nakon što Evropska komisija objavi mišljenje o Crnoj Gori kao potencijalnoj zemlji kandidatu. Prema ranijim najavama, to bi se moglo dogoditi polovinom naredne godine.

sadržaja obuke kadra javlja u gotovo svim poglavljima – od javne uprave, preko sudstva i tužilaštva, policije, doktora, babica, pomoćnog medicinskog osoblja, zubara, arhitekata, zapošljenih u institucijama za zaštitu i očuvanje filmskog nasljeđa, do carine i špedicije i ribarske i

materije i načina obrazovanja koji su se od skora pojavili u našem obrazovnom sistemu: doživotno učenje, interaktivno i primijenjeno učenje, kao i obrazovanje o ljudskim pravima i slobodama, zaštiti životne sredine i principima preduzetništva na svim nivoima obrazovanja.

Posebna pažnja posvećena je mehanizmima kojima se obezbjeđuje nezavisnost sudstva i autonomija tužioca, pri čemu se od vlade traži da navede i "da li je bilo pritužbi na nezavisnost sudstva, i kako su takvi slučajevi rješavani"

fitosanitarne inspekcije.

U najvećem broju ovih pitanja se traži formalni opis sistema obuke, kako bi se utvrdila njihova kompatibilnost sa evropskim standardima, ali je Brisel zainteresovan i za detalje reforme obrazovanja, posebno u pogledu uvođenja

Samo poglavlje o obrazovanju zauzima nekih pedesetak pitanja. To poglavlje sadrži i nekoliko potpoglavlja vezanih za dopunsko obrazovanje i obuku mladih izvan školskih ustanova, tranzicioni period između obrazovanja i zapošljenja, kao i blok pitanja o "prilagođavanju promjenama" odnosno usklađivanju obrazovnog sistema Crne Gore sa političkim, tehnološkim i društvenim promjenama u Evropi i svijetu. Za vjerovati je da će se Vlada dobro pomučiti sa nekim od ovih pitanja, poput "Objasnite kako se u Crnoj Gori promoviše osjećaj za inicijativu i preduzetništvo kao osnovna sposobnost mladih ljudi na različitim nivoima obrazovanja".

Sa izuzetkom manjeg broja ovako "apstraktnijih" pitanja, u najvećem dijelu Upitnika Brisel traži vrlo konkretne i precizne informacije, a u nekoliko navrata EK je, uz Upitnik, priložila i već izrađene neispunjene tabele kako bi se podaci dostavili u što jasnijem obliku.

M. REBRONJA i V. ŠĆEPANOVIĆ

I NVO SEKTOR U FOKUSU

Civilni sektor je oblast o kojoj EK želi da zna više pa će se u odgovoru na Upitnik naći i spisak svih registrovanih NVO, udruženja i fondacija koje su aktivne u Crnoj Gori.

EK pita: "Kakav je pravni status nevladinih organizacija, udruženja i fondacija, način finansiranja, kako su definisani plaćanje poreza i ograničenja u članstvu i aktivnostima?", ali i koja su to opravdanja dozvoljena u pogledu mogućih ograničenja za ostvarivanja slobode članstva i aktivnosti, ako uopšte postoje? EK interesuje i koji organ u zemlji ima legitimitet da takva ograničenja nametne.

Odgovor na pitanja o civilnom sektoru takođe mora sadržati i pojašnjenje kako se primjenjuje utvrđena sloboda udruživanja u sistemu javne uprave uopšte, kao i konkretno u oblastima vojske, policije i sudstva i "da li je pravo lica da se pridruže ili ne propisano i zaštićeno od strane sindikata?".

Do sada nije poznato da je Vlada Crne Gore u pisanju ovog odgovora kontaktirala NVO sektor što bi svakako dalo i preciznije podatke.

CGO i fondacija Friedrich Ebert raspisuju OGLAS za polaznike XIV generacije

ŠKOLE DEMOKRATIJE

– Škole za izučavanje demokratije od teorije do prakse –

Školu čini 5 modula u ukupnom trajanju od četiri mjeseca. Nastava će se izvoditi jednom do dva puta nedjeljno, u trajanju od dva sata. Sve troškove pokriva fondacija Friedrich Ebert i Centar za građansko obrazovanje, uz obavezu polaznika/ce da pohađa najmanje 80% programa.

Nakon završene škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje.

Pravo učešća imaju kandidati koji žele da doprinesu razvoju demokratije i građanskog društva u Crnoj Gori. Kandidati su dobrodošli bez obzira na godine, pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja, uz naznaku da prednost imaju aktivisti političkih partija, nevladinih organizacija i svi oni koji pokazuju visok stepen društvenog aktivizma.

Voditelj škole je prof. dr **Radovan Radonjić**, a uz njega sa polaznicima će raditi ugledni domaći i strani predavači.

Zainteresovani kandidati mogu podnijeti prijavu sa kraćom biografijom najkasnije do **20. septembra 2009.** g. na adresu:

Centar za građansko obrazovanje
(za "Školu demokratije")
Njegoševa 36, I sprat, 81 000 Podgorica
Tel/Fax: 020 / 665 327
E-mail: info@cgo-cce.org
www.cgo-cce.org

Centar za građansko obrazovanje

CGO raspisuje OGLAS za polaznike/ce VII generacije

ŠKOLE MLADOG LIDERSTVA

Škola će trajati tri mjeseca. Nastava će se izvoditi jednom nedjeljno, u trajanju od dva sata. Sve troškove pokriva CGO, uz obavezu polaznika da pohađa najmanje 80% programa.

Nakon završene škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje.

Pravo učešća imaju srednjoškolci/ke sa teritorije Podgorice, a koji žele da doprinesu razvoju građanskog društva. Kandidati su dobrodošli bez obzira na pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja.

Predavanja će voditi trenerski tim CGO-a, a izvođiće se kroz radionice i treninge u okviru sljedećih oblasti: demokratija, tolerancija, ljudska i manjinska prava, identitet, aktivno građanstvo, rodna ravnopravnost, konflikti i nenasilna razrada konflikata, timski rad i izgradnja tima, liderstvo u timu, stavovi, stereotipi i predrasude, odnosi sa javnošću, i evropske integracije.

Prijavite se za učenje i druženje! Budite aktivni u kreiranju svoje budućnosti!

Zainteresovani kandidati/kinje mogu podnijeti prijavu sa kraćom biografijom najkasnije do **20.09.2009.** na email info@cgo-cce.org, fax 020 665 327 ili dostaviti u prostorije CGO-a u Njegoševoj 36, I sprat sa naznakom za "Školu mladog liderstva".

NEVLADINE ORGANIZACIJE U
EVROPSKOJ UNIJI

EVROPSKA KONFEDERACIJA SINDIKATA

Evropska konfederacija sindikata (ETUC) osnovana je 1973. sa ciljem da bude jedinstven glas radnika širom Evrope pred evropskim institucijama. Danas okuplja 82 sindikalne organizacije u 36 evropskih zemalja.

Osnovni fokus organizacije je na promociji uspostavljanja evropskog socijalnog modela koji bi istovremeno omogućio razvoj i stabilnost evropskih društava u pogledu ekonomskog rasta, te samim tim ekonomskog i socijalnog položaju radnika i njihovih porodica u smislu punog uživanja ljudskih i građanskih prava i visokog životnog standarda.

Evropski socijalni model podrazumijeva koncept održivog ekonomskog rasta i stalno unaprijeđenje životnih i radnih uslova. Koncept evropskog socijalnog modela bazira se na punoj zapošljenosti, kvalitetnoj socijalnoj zaštiti, jednakim mogućnostima, kvalitetnim radnim mjestima, punoj socijalnoj uključenosti i otvorenosti procesa donošenja odluka koji uključuje sve građane u proces donošenja odluka koje ih se tiču.

ETUC vjeruje da su praksa konsultovanja radnika o za njih važnim pitanjima, razvijen socijalni dijalog i dobri uslovi rada ključ za uspješan ekonomski razvoj, unaprijeđenje ekonomije, bolju produktivnost i veću konkurentnost i ekonomski rast.

Snažna socijalna dimenzija i izbalansiran makroekonomski razvoj koji podrazumijeva puno uživanje radničkih i građanskih prava osnova je djelovanja ETUC-a i stoga se uključuje u kreiranje svih važnijih nacionalnih i evropskih politika koje se tiču sindikalnih i radničkih pitanja. ETUC je, kroz svoje dugogodišnje djelovanje, razvio saradnju sa svim institucijama EU.

Svakog proljeća održava se tripartitni socijalni samit na kojem se razmatra trenutno stanje i napredak postignut na polju ostvarivanja prioriteta iz Lisabonske strategije 2000/10 koje se odnose na sindikalna i radnička prava. ETUC redovno učestvuje na ovom samitu.

ETUC ima i status konsultativnog tijela pri Evropskom socijalnom savjetu i evropskim agencijama koje se bave profesionalnom obukom, unaprijeđenjem životnog standarda i uslova rada, rješavanjem zdravstvenih pitanja i bezbjednosti na radu. Učestvuje i na sastancima ECOFIN, Evropske centralne banke, Evropske komisije i socijalnih partnera u okviru tzv. makro-ekonomskog dijaloga, koji se održavaju dva puta godišnje.

Više informacija o brojnim aktivnostima organizacije dostupno je na sajtu www.etuc.org

Priredio: **Petar ĐUKANOVIĆ**

Centar za građansko obrazovanje, Centar za razvoj nevladinih organizacija i Evropski pokret u Crnoj Gori uz podršku Fondacije Institut za otvoreno društvo – Predstavništvo Crna Gora, raspisuju

OGLAS

– za polaznike IX generacije –

ŠKOLE EVROPSKIH INTEGRACIJA

Školu evropskih integracija čine 9 modula u ukupnom trajanju od četiri mjeseca, i obuhvata široki spektar teorijskih i praktičnih saznanja iz oblasti evropskih integracija.

Nastava se izvodi dva puta nedjeljno, u trajanju od dva sata (uz mogućnost dodatnih predavanja), kao i kroz stručne seminare.

Ugledni predavači i stručnjaci iz zemlje i inostranstva, pripadnici diplomatskog kora i ostali gosti upознаće polaznike sa istorijatom, razvojem i funkcionisanjem evropskih integrativnih procesa, savremenim položajem evropskih institucija, njihovim uticajem na naše društvo, perspektivama saradnje u ovoj oblasti i EU fondovima.

Pravo učešća imaju kandidati i kandidatkinje čiji su prioritet sticanje novih znanja u pomenutim oblastima i doprinos afirmaciji ideja, značenja i standarda evropskih integracija u Crnoj Gori.

Kandidati i kandidatkinje su dobrodošli bez obzira na godine, pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja, uz naznaku da prednost imaju svi oni koji pokazuju visok stepen društvenog aktivizma u vladinom, nevladinom, partijskom, sindikalnom, privrednom, naučnom i kulturnom okviru.

Troškove školovanja pokrivaju FOSI, CGO, EPuCG i CRNVO, uz obavezu polaznika/ca da pohađaju najmanje 80% programa.

Nakon završene škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje. Prijave sa kraćom biografijom slati do 20. septembra 2009, na kontakt adresu:

Centar za razvoj nevladinih organizacija (za "Školu evropskih integracija")

Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica

Tel/fax: 020 219 120, 219-121, 219-122

Email: crnvo@crnvo.me ili info@cgo-cce.org

Centar za građansko obrazovanje

Centar za građansko obrazovanje raspisuju OGLAS za polaznike VI i VII generacije

ŠKOLE ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

– Škole za izučavanje ljudskih prava od teorije do prakse –

Školu čini 4 modula u ukupnom trajanju od četiri mjeseca. Nastava će se izvoditi dva puta sedmično, u trajanju od dva sata. Sve troškove pokriva Centar za građansko obrazovanje, uz podršku Komisije za dodjelu dijela prihoda od igara na sreću, a uz obavezu polaznika/ce da pohađa najmanje 80% programa.

Škola ljudskih i manjinskih prava pruža široko teorijsko i praktično znanje o konceptu ljudskih prava, afirmiše kulturu ljudskih prava, inspirišući i motivišući ljude da se zalažu za svoja prava, kao i za prava onih koji nijesu u mogućnosti da to urade sami i osnažuje ih da imaju direktniji uticaj u društvu u budućnosti.

Nakon završene škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje.

Pravo učešća imaju kandidati koji žele da doprinesu razvoju kulture ljudskih prava u Crnoj Gori. Kandidati su dobrodošli bez obzira na godine, pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja, uz naznaku da prednost imaju aktivisti političkih partija i nevladinih organizacija, medijski profesionalci, advokati, mladi lideri/ke i studenti/kinje i koji pokazuju visok stepen društvenog aktivizma.

Sa polaznicima će raditi ugledni domaći i strani predavači.

Zainteresovani kandidati/kinje mogu podnijeti prijavu sa kraćom biografijom najkasnije do 20. septembra 2009. g. na adresu:

Centar za građansko obrazovanje (za "Školu demokratije")

Njegoševa 36, I sprat, 81 000 Podgorica

Tel/Fax: 020 / 665 327

E-mail: info@cgo-cce.org www.cgo-cce.org

U OVOM BROJU PREPORUČUJEMO:

HD POSITIONS AT THE VIENNA UNIVERSITY

The University of Vienna announces the vacancy of 12 PhD positions for college assistants within the interdisciplinary doctoral college Empowerment through Human Rights.

Duration of the posts is 3 years each; 20 hours part-time employment at the University of Vienna

for the whole period. During this period, the college assistants will work together in the interdisciplinary group and will each write a stand-alone PhD thesis. College assistants can seek participation in related research activities within the institutions involved to an extent of another 20 hours.

The deadline for application is 30 September 2009; interviews with applicants will be conducted from 15 October onwards; the planned starting date for all 12 positions is 1 January 2010.

Further Information: <http://human-rights.univie.ac.at/index.php?id=57396#c148092>

SHELL CENTENARY AND SHELL CENTENARY CHEVENING SCHOLARSHIPS

Applicable to: Oxford University

The Shell Centenary scholarships are funded by The Shell Centenary Scholarship Fund (TSCSF) and the University of Oxford. A number of scholarships are also jointly funded with the UK Foreign and Commonwealth Office, and are known as Shell Centenary Chevening Scholarships.

Applicants should normally be under 35. You should have obtained a degree equivalent to a first class honours degree at a British university.

Successful applicants are those thought

best able to contribute to the sustainable development of their home country by becoming leaders, decision makers or opinion-formers. Shell Centenary Chevening awards tend to be given to applicants with some relevant work experience.

Value: University and college fees; a return flight to and from the UK and a grant for living expenses (approximately 767 GBP per month, plus other allowances)

Study field funded by the scholarships or student grants: Business, Management And Marketing / Computing, Maths And It / Humanities / Languages / Law / Medicine, Dentistry And Health / Sciences: Pure And Applied / Social Sciences /

Closing deadline: 23 January 2009 (Application Deadline 2) for admission to Oxford

01 March 2009 for the Shell scholarship
More information on:

http://www.admin.ox.ac.uk/studentfund-ing/scholarship_profiles/shell.shtml

WEIDENFELD SCHOLARCHIPS

The Weidenfeld Scholarships and Leadership Programme will support up to 40 Scholars in the 2010–2011 academic year. The programme is launched in May 2007 for outstanding postgraduate and graduate students and young professionals, primarily from Eastern Europe, Russia, Central Asia, North Africa and the Middle East, at Oxford University complemented by a comprehensive leadership development programme.

The Programme selects students and young professional with clear leadership potential, and a demonstrated commitment to contributing to public life. It offers them the unique opportunity to:

– Pursue fully funded graduate studies at

the University of Oxford with no restriction as to the chosen academic field; and

– Participate in a comprehensive leadership programme providing them with:

* The knowledge and skills needed to contribute to public life in, and play a transformational role in the development of their countries and regions of origin;

* Lasting professional networks across cultures and continents to be drawn on throughout their post-university careers.

Candidates need to apply through the official University of Oxford application process by mid JANUARY, 2010. Interested candidates must be accepted by Oxford before being considered for a Weidenfeld Scholarship.

Additional information about the programme, the criteria for eligibility and the application process could be found on the Institute for Strategic Dialogue website www.strategicdialogue.org

For further information about the Weidenfeld Scholarships and Leadership Programme, please contact Victoria Fraser, the Weidenfeld Scholarships Programme Associate, at vfraser@strategicdialogue.org or by telephone at +44 207 493 9333.

EIC Bilten – Evropski puls je elektronski časopis koji izlazi u sklopu EIC programa, a uz podršku fondacije Friedrich Ebert.

Izdavač je Centar za građansko obrazovanje.

EIC Bilten – Evropski puls je zaveden u evidenciji medija Ministarstva kulture i medija pod rednim brojem 578.

Urednik: Vladan Žugić; Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,

mr Vladimir Pavićević, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović

Tehnički urednik: Blažo Crvenica; Lektura: Milena Milunović; Lektura engleske verzije: Maja Mugoša; Prevod: mr Vera Šćepanović Njegoševa 36/I; Tel/fax: 020/665–112, 665–327; E-mail: ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

EIC Bilten – Evropski puls možete preuzeti na www.cgo-cce.org